

**FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE
ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN YABANCI
UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM SÜRECİNDE
YAŞADIKLARI SORUNLAR: KARABÜK
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATEMATİK**

Forat Hekmat Mohammed Saeed ALFARIS

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU**

**FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN
YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM SÜRECİNDE
YAŞADIKLARI SORUNLAR: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Forat Hekmat Mohammed Saeed ALFARIS

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Matematik Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Kasım 2023

Forat Hekmat Muhammed Saeed ALFARI tarafından hazırlanan “FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU .....
Tez Danışmanı, Matematik Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Matematik Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 02/10/2023

<u>Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)</u>	<u>İmzası</u>
Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet EMİN (KBÜ)	.....
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Serhan BOZAN (AICU)	.....
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU (KBÜ)	.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN .....
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

“Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.”

Forat Hekmat Mohammed Saeed ALFARIS

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖRMekte OLAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Forat Hekmat Mohammed Saeed ALFARIS

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Matematik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı:

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU

Kasım 2023, 53 sayfa

Bu araştırmada, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Bu yönüyle araştırma, öğrencilerin eğitim hayatları sürecinde yaşadıkları sorunları ortaya koymaya ve bu sorunlara çözümlerini sunmaya odaklanmış bütünlük bir çalışmadır. Çalışmanın katılımcılarını, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültelerindeki İnşaat, Bilgisayar, Mekatronik, Tıp, Biyomedikal, Endüstri, Elektrik-Elektronik, Makine, Çevre Mühendisliği ve Matematik, Kimya, Fizik bölümlerinde öğrenim görmekte olan 152 öğrenci ile bu bölümlerde ders vermekte olan 21 akademisyen oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler katılımcılara uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin; dil yetersizliği, iletişim sorunu, devam zorunluluğu, burs yetersizliği, sözel ve sayısal derslerinin zorluğu, çalışma

faaliyetleri, sınavda çıkan sorular, sınav süresi ve kaygısı gibi konularda sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca çalışmanın temelini oluşturan olan sayısal derslerde yabancı uyruklu öğrencilerin sözel derslere göre daha az anlama güçlüğü problemi yaşadıkları belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda da bu sorunların giderilmesine yönelik birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Fen ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri, Eğitimsorunları,
Yabancı uyruklu öğrenciler

Bilim Kodu :11005

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

PROBLEMS EXPERIENCING THE EDUCATION PROCESS OF FOREIGN STUDENTS STUDYING AT THE FACULTY OF SCIENCE AND ENGINEERING: THE CASE OF KARABÜK UNIVERSITY

Forat Hekmat Mohammed Saeed ALFARIS

**Karabük University
Institute of Graduate Programs
Department of Mathematics**

Thesis Advisor:

Assist. Prof. Dr. Çiğdem İNCİ KUZU

November 2023, 53 Pages

In this particular research, the challenges faced by international students enrolled in the Faculty of Science and Engineering at Karabük University during their education process have been examined. In this regard, the research is an integrated mixed-method study focused on revealing the problems students experience in their educational lives and providing solutions to these issues. The participants of the study consist of 152 students studying in the departments of Construction, Computer, Mechatronics, Medicine, Biomedical, Industrial, Electrical-Electronics, Mechanical, Environmental Engineering, and Mathematics, Chemistry, Physics in the Faculty of Science and Engineering at Karabük University, along with 21 academics teaching in the previously mentioned departments. The data for the research were obtained through semi-structured interview forms administered to the participants. As a result of the research, it was determined that students face challenges in areas such as

language proficiency, communication issues, compulsory attendance, insufficient scholarships, difficulty in verbal and numerical courses, study activities, exam questions, exam duration, and anxiety. Furthermore, it was found that international students experienced less difficulty in understanding numerical courses, which form the basis of the study, compared to verbal courses. The research concludes with a set of recommendations aimed at addressing these issues.

Key Word : Students of the Faculty of Science and Engineering, Educational issues, Foreign student.

Science Code : 11005

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez çalışmam boyunca bana verdiği değerli danışmanlık ve destekleri için Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem İNCİ KUZU'ya teşekkür etmek isterim. Bilgi ve tecrübeleriyle her zaman yanımda kendisini hissettirdi ve tezimde önemli katkıları oldu. Tez çalışmam boyunca maddi ve manevi her türlü desteği esirgemeyen sevgili aileme tüm kalbimle teşekkür ederim. Son olarak, bana her zaman sabırla destek olan ve anlayış gösteren eşim Emirah PEYGAMBERLİ'ye de ayrıca teşekkürlerimi sunmak isterim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
ÇİZELGELER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	6
1.2. ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ.....	7
1.3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	7
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	8
1.5. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI	8
BÖLÜM 2	9
LİTERATÜR ÇALIŞMASI.....	9
BÖLÜM 3	20
YÖNTEM.....	20
3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	20
3.2. ÇALIŞMA GRUBU	20
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	27
3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	28
3.5. VERİLERİN İŞLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	29

	<u>Sayfa</u>
BÖLÜM 4	31
BULGULAR.....	31
4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM İLE İLGİLİ BİLGİLERİ.....	31
4.2. ARAŞTIRMAYA KATILAN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR.....	34
4.3. FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE GÖREV YAPMAKTA OLAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERLEYAŞADIKLARI SORUNLAR.....	42
BÖLÜM 5	43
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİ	43
KAYNAKLAR	49
ÖZGEÇMİŞ	53

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1.1.	En fazla uluslararası öğrencisi olan ülkelerin öğrenci çektiği ülkeler.	3
Şekil 1.2.	Uluslararası öğrencilerin en fazla tercih ettiği Avrupa ülkeleri.....	4
Şekil 1.3.	Karabük üniversitesindeki uluslararası öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı.	5
Şekil 3.1.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.	21
Şekil 3.2.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Dağılımı.	22
Şekil 3.3.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı.	22
Şekil 3.4.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı.	23
Şekil 3.5.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımı.	23
Şekil 3.6.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’de Kalış Sürelerine Göre Dağılımı.	24
Şekil 3.7.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karabük’te Barınma Şekillerine Göre Dağılımı.	24
Şekil 3.8.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Burs Bilgilerine İlişkin Dağılım	27
Şekil 3.9.	Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Dil Düzeyleri	27

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 3.1. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ülkeleri	25
Çizelge 3.2. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bölüm ve Sınıflarına Göre Dağılımı.	25
Çizelge 4.1. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları Dağılımı.	31
Çizelge 4.2. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Matematik Dersi Not Ortalamaları Dağılımı.	32
Çizelge 4.3. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Üniversiteye Kabul Şekilleri.	32
Çizelge 4.4. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye’yi Tercih Sebepleri ile ilgili Kodlar.	33
Çizelge 4.5. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’de Eğitim İçin Karabük Üniversitesini Tercih Sebepleri ile ilgili Kodlar.	33
Çizelge 4.6. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlara Ait Kodlar. .	34
Çizelge 4.7. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin, Öğretim Üyeleri ile ilgili Görüşleri...	35
Çizelge 4.8. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karabük Halkı ile İlgili Görüşleri.	35
Çizelge 4.9. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karabük Üniversitesindeki TC Uyruklu Öğrenciler ile İlgili Görüşleri.....	36
Çizelge 4.10. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Dersler.....	36
Çizelge 4.11. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dil Sorunu Sebebiyle Yaşadıkları Sorunlar.....	36
Çizelge 4.12. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sayısal Derslerdeki Durumları.....	37
Çizelge 4.13. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimleri Bittikten Sonraki Planları..	37
Çizelge 4.14. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Temsilci Durumları	38
Çizelge 4.15. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınavlarda Yaşadıkları Sorunlar.	38
Çizelge 4.16. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin TÖMER Eğitimi ile İlgili Görüşleri... 41	
Çizelge 4.17. Karabük Üniversitesi’nde Fen ve Mühendislik Fakültesinde Görev Yapan Öğretim Üyelerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yaşadıkları Sorunlar.....	42

KISALTMALAR DİZİNİ

- AB :Avrupa Birliği
- ABD :Amerika Birleşik Devletleri
- KYK :Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
- MEB :Millî Eğitim Bakanlığı
- OECD : OrganisationforEconomicCo-OperationandDevelopment
(Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü)
- T.C. : Türkiye Cumhuriyeti
- UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
(Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve KültürKurumu)
- YÖK : Türkiye Yükseköğretim Kurulu
- YÖS :Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı
- TÖMER : Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Dünyanın küreselleşmesiyle birlikte ülkeler arasında gerçekleştirilen iş birlikleri, eğitim alanında da kendisini göstermiştir. Küresel dünyada, ülkeler ve üniversiteler arasında iş birliğinin ilerlemesiyle farklı yurt dışı eğitim alma imkânı bulan öğrenci sayısı da her geçen gün artmış ve artmaya da devam etmektedir [1].

Öğrenciler arasında farklı bir ülkede okuma isteğini arttıran birçok faktör vardır. Gidecekleri ülkedeki yaşam ve şehrin sunacağı imkânlar, akademisyen kalitesi ve üniversitenin prestiji gibi etkenler, öğrencilerin kararlarında büyük bir rol oynamaktadır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin yurt dışında üniversite okuma hareketliliği, yükseköğretimin küresel bir fenomen haline geldiğini de göstermektedir. Yurt dışı eğitimin avantajı olarak ise eğitim sürecinde uluslararası öğrenciler, öğrenim gördükleri üniversiteye önemli katkılar sağladıkları gibi kendi ülkelerine de bilimsel, ekonomik ve sosyal açıdan birçok katkı sağlamaktadırlar.

Yükseköğretimde uluslararasılaşma faaliyetleri, öncelikli olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yapılan yatırımlar sayesinde yabancı uyruklu öğrenci sayılarını sürekli olarak arttırmaktadır. Konu ile ilgili birçok değişim programı uygulanmakta olup öğrenciler, bu programlardan yararlanarak geçici veya ömür boyu eğitim alma fırsatı elde edebilmektedirler [2].

Dünyadaki hızlı değişimlere paralel olarak uluslararası eğitime olan ilgide 30 yıldır bir artış gözlemlenmektedir. Eğitimde küreselleşme ile daha çok çeşitli nitelikte ve becerilere sahip insan kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır. Uluslararası öğrenciler, dünyadaki ülkeler ve bu ülkelerin sahip olduğu kültürler arasında hareketliliği, teşriki mesaiyi ve beraberliği geliştirmek, her ülkenin tanıtılmasını sağlamak ve diğer uluslararası öğrencileri çekmek için etkili bir konumdadırlar [3].

Yükseköğretimin uluslararası boyutunu etkileyen iki genel sebep belirlenmiştir. Bu sebeplerin ilki yabancı uyruklu öğrencilerin kurumların gelirleri ve ulusun ekonomik çıkarları üzerinde olumlu bir etkisinin olmasıdır. İkincisi ise teknolojik gelişmelerin yurt dışı eğitimin tanınması üzerindeki etkisinin, ulusal sınırların ve ulusal eğitim politikalarının giderek daralmasına yol açarak eğitimin uluslararası hâle girmesini kaçınılmaz duruma getirmesidir [4].Eğitimde uluslararasılaşma; eğitim, araştırma ve sosyal yardım faaliyetleri kapsamında sistematik ve sürekli bir çaba gerektiren uluslararası ve kültürlerarası bir boyut kazandırma sürecidir. Buna ek olarak ise öğrencileri diğer ülkelerde okumaya sevk eden başlıca faktörler ise kendine güven, başka ülke ve kültürlerle tanışma, bilgi ve deneyim alışverişinde bulunma isteğidir [5].

Dünya genelinde, en fazla yabancı uyruklu öğrenci çeken ülkelerdeki öğrencilerin milliyetlerine incelendiğinde, Çin'den gelen öğrencilerin Rusya dışındaki ülkelerde ilk sıralarda olduğu görülmektedir. Akademik başarı ilk sırada olmak üzere kültürel ve tarihi etkileşimler, başka ülkelere bağımlı olma geçmişi, sınır uzaklığı, iktisadi beraberlik, düşünce beraberliği, dil birliği ve din birliği gibi çeşitli faktörler ülke seçimine tesir edebilmektedir. OECD'nin raporlarından birine göre, öğrenciler ülke seçiminde seyahat ve ulaşım maliyetine, öğrenim ücretleri ve harçlara, yükseköğretim kurumunun ve programının kalitesine, akreditasyon ve ülkenin göç politikaları gibi faktörlere dikkate etmektedir [6].Dünyanın farklı yerlerinde eğitim amaçlı büyük bir nüfus hareketi yaşanmaktadır. Günümüzde “Yurt dışında eğitim”, yüksek kaliteli eğitim talebini karşılaması, yabancı dil öğrenmenin en etkili yollarından biri olması ve farklı bir kültürü tanıma fırsatı sunması nedeniyle öğrenciler arasında oldukça popülerlik kazanmıştır. Bu hareketliliğin kaçınılmaz bir sonucu olarak 2018 yılında yaklaşık 5 milyon kişi “uluslararası öğrenci” sıfatını kazanmıştır [7].

Uluslararası öğrenci sayıları, düzeylere göre ele alındığında ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir.

	Amerika	Birleşik Krallık	Avustralya	Almanya	Rusya	Fransa	Kanada	Çin	Japonya	Türkiye
1	Çin	Malezya	Çin	Çin	Kazakistan	Fas	Çin	K. Kore	Çin	Suriye
2	Hindistan	Singapur	Hindistan	Rusya	Belarus	Cezayir	Hindistan	Amerika	G. Kore	Azerbaycan
3	G. Kore	Çin	Malezya	Hindistan	Türkmenistan	Çin	G. Kore	Tayland	Vietnam	Türkmenistan
4	Suudi A.	Pakistan	Vietnam	Avusturya	Özbekistan	Tunus	Suudi A.	Japonya	Nepal	Irak
5	Kanada	Nijerya	Endonezya	Bulgaristan	Azerbaycan	Senegal	Fransa	Rusya	Tayvan	İran
6	Tayvan	HongKong*	Nepal	Türkiye	Ukrayna	İtalya	Amerika	Endonezya	Endonezya	Afganistan
7	Japonya	Gana	Singapur	Ukrayna	Tacikistan	Almanya	Japonya	Vietnam	Tayland	Somali
8	Vietnam	Umman	Kore	Fransa	Ermenistan	Kamerun	Nijerya	Hindistan	Amerika	Mısır
9	Meksika	B. Arap E.	ABD	Polonya	Kırgızistan	Vietnam	Meksika	Kazakistan	Malezya	Yemen
10	Brezilya	Mısır	Pakistan	İtalya	Moldova	İspanya	İran	Pakistan	Myanmar	Ürdün

Şekil 1.1.En fazla uluslararası öğrencisi olan ülkelerin öğrenci çektiği ülkeler.

Bir çalışmaya göre, doktora düzeyinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin tüm uluslararası öğrencilere oranında İsviçre %53 ile birinci sırada yer almaktadır. Sonra %45 ile Yeni Zelanda ikinci sırada ve %40 ile İngiltere üçüncü sırada bulunmaktadır. Bununla birlikte uluslararası öğrenciye en fazla sahip olan ABD ise %35 ile yedinci sıradadır. Yüksek lisans düzeyinde ise Avustralya %40 ile birinci sıradadır. İngiltere %37 ile ikinci sırada yer alırken İsviçre %28 ile üçüncü sıradadır. Lisans düzeyinde ise Avusturya %19 ile birinci sıradadır. Yeni Zelanda %14 ile İkinci sırada ve yaklaşık %14 ile İngiltere üçüncü sırada yer almaktadır [6].

Avrupa Birliği eğitim hareketliliği konusunda, dünya çapında önemli bir gelişme işleyiş başlatmıştır. Avrupa Komisyonu, üye devletlerin eğitim politikalarına verdiği desteğin bir parçası olarak AB programlarının uygulanmasında üye devletlerle artan iş birliği için başvuruda bulunmuştur. AB'nin eğitim programının üç amacı, “ömür boyu öğrenmeye eşit erişim, mesleki eğitim politikası birliği, gelişmiş genel ve mesleki eğitim ve eğitimde kullandıkları sistemin dış dünyaya karşı şeffaflığını” sağlamaktır. Politika genel olarak Avrupalılık bilincini arttırmayı ve Avrupa vatandaşlığı kavramını tüm Avrupalılara yaklaştırmayı amaçlamaktadır [8].2019-2020 yıllarında Avrupa’da, en yüksek sayıda yabancı uyruklu öğrencilere sahip olan ilk on ülke aşağıdaki şekilde verilmiştir:

	ÜLKE	Öğrenci Sayısı		ÜLKE	Öğrenci Sayısı
1	Birleşik Krallık	452.079	6	İtalya	97.563
2	Almanya	395.000	7	Hollanda	96.289
3	Fransa	358.000	8	Avusturya	73.964
4	Rusya	250.568	9	İspanya	64.927
5	Türkiye	185.047	10	Polonya	63.925

Kaynak: UNESCO, 2020 [9]

Şekil 1.2. Uluslararası öğrencilerin en fazla tercih ettiği Avrupa ülkeleri.

Son yıllarda Türkiye öğrencileri yurtdışına göndermek yerine yabancı uyruklu öğrencileri kabul eden bir konuma gelmiştir. Kabul edilen yabancı öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır, bu da yabancı uyruklu öğrenciler için ayrılan ekonomik bütçe ve kontenjanın artması anlamına gelmektedir. Türkiye Yükseköğretim Kurulu (YÖK) öncülüğünde birçok girişim ve teşvik programı kapsamında diğer ülkelerden uluslararası öğrenciler hem lisans hem de yüksek lisans eğitimi için Türkiye'ye gelmektedir [10]. YÖK istatistiklerine baktığımızda 2022 yılında Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısının 260.151 olduğunu görmek mümkündür [11]. Farklı ülkeler ve özellikle komşu Türk ülkeleri arasındaki eğitim alışverişi giderek artmakta ve bu da kültürel kaynaşma ve aktarımı sağlamaktadır. Ancak ileride, Türkiye'ye gelen yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve çözmek için adımlar atılmadığı takdirde Türkiye'nin eğitim politikasına ve kültürüne saygı duyan, benimseyen bireyler yerine ülkenin maddi seferberliğinden uzaklaşan ve önyargılı davranan kişilerin doğmasına neden olabileceği tahmin edilmektedir (MEB, 2016) [12]. Son dönemlerde Türkiye, yükseköğretim alanında uluslararası bir ülkeye dönüşmektedir. Bu yoldaki atılımın en önemli göstergelerinden biri, yükseköğretim sistemlerinde eğitim alma ve ileriye dönük araştırmalar yapma amacıyla yurt dışından kısa ve uzun süreli öğrenci göçünün yaşanmasıdır [13].

Türkiye'deki en çok yabancı uyruklu öğrenciye sahip olan üniversitelerinden biri de Karabük Üniversitesi'dir. Yabancı uyruklu öğrencilerin kadrosu Karabük

Üniversitesi'nde her yıl artmaktadır. Aşağıdaki şekilde ise, Karabük Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin ülkelerine göre dağılımı gösterilmektedir:

Şekil 1.3. Karabük üniversitesindeki uluslararası öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı.

Karabük Üniversitesi, 2021 istatistiklerine göre 94 farklı ülkeden yaklaşık 11 bin yabancı öğrencisi olduğundan birçok uluslararası ülkeden öğrenci kabul eden üniversiteler arasında Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinden biridir [14]. Bu sayının her yıl artmasıyla birlikte uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları sorunların ele alınması gerektiği sonucu ortaya çıkar. Bu sorunun tanımlanması, çözüm için ilk adımdır.

Uluslararası öğrencilerin karşılaştığı sorunlar, Türkçenin yapısal farklılığından kaynaklanabileceği gibi dolaylı olarak çevre koşullarından da kaynaklanabilmektedir.

Uluslararası öğrenciler arasında özellikle Türk diline ve eğitim sistemine aşina olmayanlar, çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Literatürde ortaya çıkan sorunlarla ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Üniversite hayatı öğrenciler için yeni bir başlangıç, üniversite hayatının zorlu koşullarına ayak uydurmak ve uyum

sağlamak zorunda oldukları bir dönemdir. Uluslararası öğrencilerin, masrafları kendilerine ait olmak üzere veya burslu olarak başka bir ülkeden geldiklerinde ve ailelerinden uzakta bir yurttaki kaldıklarında yabancı ortama uyum sağlamaları zor olabilmektedir. Yeni bir ülkede yaşamaya başladıkları için kendilerini yalnız hissedebilmekte ve kişisel uyumlarında zorluklar yaşayabilmektedirler. Farklı diller, kültürler, eğitim sistemleri, ülkeler, yeni arkadaşlar edinmek, sosyal ve kültürel yaşamda yer almak gibi faktörler genellikle öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları sorunlar olmaktadır. Bu ihtiyaçları tanımak ve uyum sürecini kolaylaştırmak oldukça önemlidir [15].

Son yıllarda Türkiye'ye ilgi arttıkça Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı da artmıştır. Dünyanın farklı yerlerinden öğrenciler farklı vesilelerle Türkiye'ye gelmektedirler. Bu nedenle yeni öğrencilere oryantasyon sürecinde Türkçenin dil olarak öğretilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu boşluğu doldurmak için Türkçe eğitim merkezleri ve kurslar kurulmuştur. Merkezler ve kurslar sadece Türkçe öğretmekle kalmamakta aynı zamanda Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilere Türk kültürünü ve Türk yaşamını tanıtmaktadırlar.

Türkiye'de eğitim öğretim alan yabancı uyruklu öğrenciler hakkında 2922 sayılı kanuna göre "uluslararası öğrenci" genel olarak "T.C. vatandaşı olmayan kişi" olarak açıklanmıştır (<http://digm.meb.gov>). Bu doğrultuda T.C. vatandaşı olmayan öğrencilerin beraberinde yaşadıkları ihtiyaç ve sorunların bu çalışmada neler olduğundan bahsedilmiş ve nasıl çözülebileceği araştırılmıştır.

1.1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Karabük Üniversitesi'ne öğrenim görmek için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin de temel sorunlarının dil ve akademik sorunlar olduğu varsayılmaktadır. Bu sebeple bu tez çalışmasında daha çok bu alana odaklanılmıştır. Ancak bazı araştırma sonuçlarına göre dil sorunlarının yanı sıra, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesi yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenimleri sırasında karşılaştıkları ekipman, malzeme, öğretim araç-gereçleri ve laboratuvar konuları gibi eğitim ve iletişimin diğer alanlarında da sorunlar ile yüz yüze kalmaktadır. Bu yönüyle araştırmanın ana

konusu, Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları dil, iletişim, öğretim yöntemi, eğitim ve sınavlar gibi konularda yaşadıkları sorunların belirlenebilmesidir.

Başaran Alagöz ve Geçkil 2017 yılında yaptıkları çalışmalarında yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimde yaşadıkları en büyük sorunun Türkçeyi konuşma ve anlama güçlüğü olduğunu saptamıştır. Öğrencilerin sözel temelli derslerde çok zorlandıkları, sayısal temelli derslerde çoğunlukla zorlanmadıklarını tespit etmişlerdir [15]. Bu yönüyle bu çalışmada öğrencilerin sayısal alanlarda daha az dil sıkıntısı yaşadıkları göz önünde bulundurulmuş olup araştırma kapsamı olarak Fen ve Mühendislik fakültesi öğrencileri ile çalışılmıştır.

Çalışmanın Karabük Üniversitesinde öğrenim görmekte olanyabancı uyruklu öğrencilerin eğitim düzeyinin gelişimine önemli ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2.ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ

Araştırmanın problem cümlesi “Fen ve Mühendislik Fakültesinde Öğrenim Görmekte Olan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar Nelerdir?” şeklindedir.

1.3.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Türkiye yurt dışına öğrenci gönderen bir ülkeden, yabancı öğrenci alan bir ülkeye dönüşmüştür. Karabük Üniversitesi de dahil olmak üzere Türk üniversiteleri, 1990’ların başında bir ülkenin öğrencilerini yurt dışına göndermesinin aksine yabancı öğrenci skalasında üst sıralarda yer almak için birbirleriyle rekabet etmeye başlamıştır. Bununla birlikte her geçen gün artan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ile ihtiyaçlar ve dolayısıyla taleplerin karşılanmasında yaşanan sorunlar da artmaktadır. Bu çalışmada aşağıdaki soruların cevapları aranacaktır:

1. Fen Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Eğitim Kurumu içinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
2. Fen Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Eğitim Kurumu dışında yaşadıkları sorunlar nelerdir?

1.4.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültelerinde 2022-2023 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler ile sınırlıdır.Ayrıca bazı öğrencilerindeil sorunu yaşanması sebebiyle anketteki soruları anlayamamışve çalışmaya katılamamıştırlar.

1.5.ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu araştırma kapsamında çalışmaya katılanyabancı uyruklu öğrencilerin, veri toplam aracında yer alan sorulara verdikleri cevaplarda samimi ve gerçekçi oldukları varsayılmıştır.

BÖLÜM 2

LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Nar (2008); Kocaeli ilinin Gebze ilçesi Dilovası beldesine son beş yıl içerisinde dışardan gelen öğrenciler ile bu öğrencilerin öğretmen ve okullarındaki yöneticileri ile başka bir yerden gelmenin eğitime ve eğitim yönetimine tesirlerini inceleyen yüksek lisans tezinde, göçmen öğrencilerin şu sorunlarla karşılaştıklarını belirlemiştir: Yaşadıkları yeri güvensiz bulma, kentsel ve bölgesel ayrımcılığa maruz kalma, dil ve kendisini ifade etmekte zorluk yaşama, diğer arkadaşları tarafından alay edilme ve dışlanma. Öğretmen görüşlerine göre ise öğrenciler uyum sorunları yaşayıp buna bağlı olarak saldırgan ve içe kapanık davranışlar sergilemekte, şiddete eğilimli olmakta, göç eden ailelerin maddi zorluklar yaşayıp çocuklarını küçük yaşta çalıştırdıkları belirtilmektedir. Araştırma, bu sorunların öğretmenlerin iş tatminini azaltarak bu bölgedeki okullardan tayin istemelerine yol açtığını ortaya koymaktadır [16].

Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010); Çalışma, Türkiye’de bir üniversitede okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları tanımlamayı amaçlamaktadır. Çalışma grubu, Türkiye’de bir eğitim fakültesinde okuyan yedi farklı ülkeden 15 yabancı uyruklu öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma, iktisadi, sosyal ve kültürel sorunları insan ilişkileri, iktisadi sorunlar, konaklama, vatan hasreti, yiyecek, giyim ve gelenekler başlıkları altında incelemektedir. Çalışmada, veri toplama aracı olarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ve yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Nitel veri analizi tekniklerinin betimsel analiz yaklaşımı, yabancı uyruklu öğrencilerin iktisadi, sosyal ve kültürel sorunlarla ilgili görüşlerini analiz etmek için değerlendirilmiştir. Bu çalışma, başka ülkeden gelen öğrencilerin kültürlerinin Türk kültürüyle benzerliği sebebiyle Türkiye’de peşin hüküm ve dışlanma ile karşı karşıya kaldıkları sonucuna varmıştır. Ancak başka ülkeden gelen öğrencilerin ekonomik kaynaklarının sadece aileleri

olduğu ve ailelerinin gönderdiği paranın yetersiz olduğu gör÷lmektedir. Ayrıca hemen hemen tüm yabancı uyruklu öğrencilerin evlerini ve ailelerini özlediği tespit edilmiştir [1].

Özoğlu vd., (2012) çalışmalarında, Türkiye, uluslararası öğrenciler için giderek bölgesel bir merkez haline gelmiştir. Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yoluyla Türkiye’de öğrenim gören 37 uluslararası öğrenci seçilmiştir. Neticede, coğrafi yakınlığın ve kültürel, tarihsel, etnik ve dini bağlılığın ortaya çıktığını göstermiştir. Türkiye’nin gelişen bir bölgesel merkez haline gelmesi, uluslararası öğrencilerin burada okumaya karar vermeleri açısından çok önemlidir. Karşılaştırılabilir eğitim kalitesi, yaşam ve eğitim masraflarının karşılanabilirliği ve burslar dahil olmak üzere diğer birçok faktöre çalışmada değinilmiştir [17].

Şahin ve Demirtaş (2014)’ın çalışması, Türk üniversitelerinde yabancı öğrencilerin karşılaştıkları akademik başarı ve sorunları tespit etmeyi amaçlamaktadır. Makale birkaç bölüme ayrılmıştır: Giriş, literatür taraması, metodoloji, sonuçlar ve tartışma. Giriş bölümünde, Türk üniversitelerinde yabancı öğrenci sayısının artmasının ve bu öğrencilerin akademik başarılarının ve yaşadıkları zorlukların anlaşılmasının önemi hakkında temel bilgiler sunulmuştur. Literatür taramasıyla konuyla ilgili önceki çalışmalar incelenmiş ve araştırmadaki boşluklar tanımlanmıştır. Metodoloji bölümünde ise çalışmanın araştırma tasarımı ve veri toplama yöntemlerini açıklanmıştır. Sonuçlar bölümünde, yabancı öğrencilerin akademik başarı oranları ve yükseköğrenim ücretleri ve mali destek eksikliği gibi karşılaştıkları sorunlar da dahil olmak üzere çalışmanın bulguları sunulmuştur. Tartışma bölümünde sonuçlar analiz edilmiş ve Türk üniversitelerindeki yabancı öğrencilerin akademik başarılarının artırılması için öneriler sunulmuştur. Kısacası makale, Türk üniversitelerinde yabancı öğrencilerin karşılaştığı akademik başarı ve zorluklara kapsamlı bir genel bakış açısı sunmaktadır [18].

Bozan (2014) tarafından hazırlanan ve Antalya ilinin Kepez ilçesinde bulunan 5 ilkokulda, iç göç nedeniyle gelen öğrencilerin problemlerini araştıran yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin ve okul yönetiminin görüşlerine dayanarak bu öğrencilerin disiplin sorunlarına daha fazla maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu

çalışmada çoğu velinin Türkçeyi iyi bilmemesi nedeniyle velilerle iletişim kurmanın zor olduğu, çocukların uyum sağlama sorunları ve yalnızlık yaşadığı, öğretmenlerin ise güvenlik sorunları nedeniyle bu okullarda kalmak istemediği belirlenmiştir [19].

Savaşan ve Yardımcıoğlu, Beşel (2015) çalışmalarında, Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrencilerin sosyo-ekonomik problemlerini tespit etmişlerdir. Hazırlanan ankette araştırılacak konunun amacını en iyi yansıtan değerlendirmelere yer verilmiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları iktisadi, sosyo-kültürel, psikolojik, sağlık ve akademik konularda yaşadıkları problemler incelenmiştir [20].

Kaştan (2015); “Türkiye’de Göç Yaşamış Çocukların Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar” adlı makalesinde göç etmenin eğitim üzerinde uyum sağlama problemleri, sosyal sınıflandırma ve dil zorlukları, çocukların istihdam edilmesi problemi, anne babaların eğitime ilgi göstermemeleri ve tamamlanmamış kentleşme süreci sorununun ortaya çıkardığı, ailedeki geleneksel oluşum ve babaların çalışıyor olması nedeniyle okulda veliler için yapılan toplantılara annelerin katılması, ailelerdeki yüksek çocuk sayısının çocuk başına düşen eğitim harcamalarını düşürmesi gibi ana etkilere değinmiştir [21].

Güngör (2015); Eskişehir'in merkezinde bulunan 8 ilköğretim okulundaki 21 sınıf öğretmeni ve 24 başka ülkeden gelen öğrencinin görüşüne dayanan bu yüksek lisans tezi çalışmasında, başka ülkeden gelen ilköğrencilerinin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları problemler incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, başka ülkeden gelen öğrencilerin Türk örf ve adetlerine ve okulda uyulması gereken kurallara uymada zorlandıkları, Türkiye’yi kabullenmekte güçlük çektikleri, zaman zaman yabancı görülüp dışlandıkları ve özgüven sorunları yaşayarak yalnızlaştıkları belirlenmiştir. Ayrıca Türkçe bilmemeleri nedeniyle öğretmenlerini, arkadaşlarını ve çevrelerindekiileri anlamakta ve iletişim kurmakta güçlük çektikleri, duygularını ve düşüncelerini ifade edemedikleri, derslere aktif katılmadıkları ve akademik başarı açısından akranlarına göre daha düşük bir seviyede oldukları tespit edilmiştir [22].

Yiğit (2015); Kırşehir ve Nevşehir illerinde göç yoluyla gelen çocukların eğitimiyle ilgili yaptığı yüksek lisans tezinde, okul dönemindeki sığınmacı çocukların eğitim hakkından faydalandığını ancak eğitim sürecinde önemli sorunlarla karşılaştığını tespit etmiştir. Bu bağlamda dil, inanç ve ırk farklılığına bağlı gruplaşma, ülkeden uzak olma, kültürel uyum, okula erişim, motivasyon eksikliği, aile ilgisizliği, derse ilgisizlik ve Türkçe yetersizliği nedeniyle başarısızlık en yaygın görülen sorunlar olarak belirlenmiştir [23].

Duygu (2016); Antalya ili Alanya ilçesinde yabancı uyruklu ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları problemleri inceleyen bir yüksek lisans tezinde, farklı ülkelerden gelen birçok yabancı uyruklu ortaokul öğrencilerinin Türk öğrencilerle aynı sınıflarda olumlu ve olumsuz eğitim-öğretim deneyimleri yaşadığı belirtilmiştir. Araştırma, dil ve uyum gibi önemli konularda eksiklikler olduğunu ortaya koymuştur [24].

Özdemir (2016); Sivas ilindeki yabancı uyruklu öğrencilerin okul iklimine etkisini inceleyen bu yüksek lisans tezinde, öğrencilerin genellikle okul iklimine hiçbir etkilerinin olmadığı belirlenmiştir. Ancak yabancı uyruklu öğrencilerin, okul kültürünün öğrenciler arası bağlar yönünü olumlu yönde etkilediği, veli-okul ilişkileri ve akademik başarı yönünü ise negatif yönde etkilediği ifade edilmektedir. Bununla birlikte bu çalışmada, bu öğrencilere yönelik uyum sağlama eğitimi verilmesi ve psikolojik destek sağlanması, veliler için eğitimler düzenlenmesi ve ev ziyaretlerinin yapılmasıyla okulla iletişim halinde olmalarının güçlendirilmesi, millet merkezli gruplaşma ve şiddet eğilimlerine karşı önlem alınması, bu öğrenciler ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması gibi öneriler sunulmaktadır [25].

Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş (2016); Denizli ili içerisindeki semtlerde bulunan okullarda görev yapan 16 öğretmen ve 5 yönetici ile yapılan araştırmada, ilkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar incelenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenler ve yöneticiler yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadıkları sorunları davranış, dil, okul-aile iş birliği, Milli Eğitim-okul iş birliği ve öğretim sürecindeki sorunlar olarak belirlemiştir [26].

Şensin (2016); Bursa ilinde, sınıflarında Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıf öğretmenlerinin görüşüne dayalı olarak yapılan araştırmada, Suriyeli öğrencilerin eğitim sorunlarını belirlemek için incelenmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin genel olarak Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonuna olumsuz şekilde baktığı, duygusal ve motivasyonel açıdan olumsuz etkilendikleri ve bu nedenle kendilerini bitkin hissettikleri ortaya çıkmıştır. Çalışmanın neticesinde, bu öğrencilere ve ailelerine Türkçe dil becerilerinin iyice öğretilmesi için ayrı eğitim ortamlarında kurslar düzenlenmesi, eğitim materyalleri konusunda gerekli yardımların yapılması ve psikolojik destek sağlanması gibi önerilerde bulunulmuştur [27].

Başaran Alagöz ve Geçkil (2017)'in çalışmaları Konya ilindeki üniversitelerde okuyan yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, araştırmacılar tarafından geliştirilen 28 maddelik bir anket kullanılarak 109 yabancı öğrenciden toplanan verilerin tanımlayıcı bir analizinden oluşmaktadır. Veriler frekanslar, ortalama ve standart sapma kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, yabancı öğrencilerin çoğunluğunun Türkçenin anlaşılmasında ve Türkçe dersleri takip etmede güçlüklerle karşılaştığını göstermiştir. Yemek sorunları da yabancı öğrenciler için orta düzey bir sorun olarak tanımlanmıştır. Çalışma, yabancı uyruklu öğrencilerin Türk dili anlayışı, yemek ve sosyal hayata adaptasyonu ile sorunlarını çözmek için çok faktörlü bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır [15].

Levent ve Çayak (2017)'in Muğla ili Fethiye ilçesindeki 2 ilkokulda eğitim alan yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları problemleri ve çözüm yollarını araştırdığı çalışmasında, öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaştıkları problemleri dil, yaş, aile, eğitim sistemi farkı ve kültürel sorunlar olarak belirlemiştir. Çalışma öğretmenlerin, velilerin eğitim sorunu, ders araç gereçlerinin yetersizliği, sosyal aktivite azlığı, rehberlik, Türkçe öğretimi, ödev, baskı, okulla ailenin iletişim sorunu, akademik başarısızdaki düşüklük, mutsuzluk ve değerlendirme hatası gibi sorunlarla karşılaştıklarını; öğrencilerin ise anadil, uyum, ödev, kültürel farklılıklar, baskı, akademik başarısızlık, aktivite ve

beceri derslerinin yapılmaması ve anlama güçlüğü gibi sorunlarla karşılaştıklarını saptamıştır [28].

Turan ve Polat (2017); Muğla ili Fethiye ilçesindeki 2 ilkokulda eğitim alan yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları zorlukları ve çözüm yollarını araştıran çalışmada, öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yaşadıkları zorlukları dil, yaş, aile, eğitim sistemi farklılığı ve kültürel sorunlar olarak tespit etmiştir. Velilerin eğitim sistemi, Türkçe öğretimi, baskı, ödevler, ders materyallerinin eksikliği, sosyal etkinliklerin azlığı, rehberlik, okul ile aile arasındaki iletişimsizlik, mutsu olmamak, derslerdeki düşük notlar ve değerlendirme hataları gibi problemlerle karşılaştıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin ise anadil, kültürel farklılıklar, derslerki başarısızlık, baskı, etkinlik ve beceri derslerinin yetersizliği, uyum sorunları, ödevler ve anlama güçlüğü gibi zorluklar yaşadıkları belirlenmiştir [29].

Ghanbary (2017)'ın çalışması, Hacettepe Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin profilleri, ihtiyaçları ve sorunları hakkında bir durum analizi sunmaktadır. Araştırma, tarama modeli ve nicel çalışma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Toplam 1919 lisans ve lisansüstü öğrencisi arasında yapılan bu araştırma, dil farklılığı, üniversite ve konaklama yerinin uzaklığı, dersleri anlama zorluğu gibi sorunların çoğunlukta olduğunu ve katılımcıların genellikle eğitim sonrası ülkelerine dönmeyi planladıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca katılımcıların ekonomik sorunlarla karşılaştığı ve gelir düzeyinin sosyal, kültürel ve psikolojik uyum düzeylerine etki ettiği bulgulanmıştır. Kadın ve erkek öğrenciler arasında cinsiyet, konaklama yeri, memnuniyet durumu, yaş, yardım arama tutumu, psikolojik ihtiyaçlar ve uyum düzeyleri gibi değişkenlere göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir [13].

Delen (2018); Mardin ili Midyat ilçesindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri, Midyat geçici konaklama tesisindeki geçici süreli Türkçe öğreticileri ve geçici süreli Türkçe öğreticileri tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu ilkokullarda istenmeyen öğrenci davranışları incelenmiştir. Araştırma sonucunda, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde

öğretmene saygısızlık, izinsiz dolap ve çantaları karıştırma, hırsızlık gibi istenmeyen davranışlara nadiren rastlandığı belirlenmiştir. Ancak öğrenciler arasında birbirlerini şikâyet etme ve sürekli konuşma gibi istenmeyen davranışların daha sık görüldüğü tespit edilmiştir. Türk öğrenciler arasında, birbirlerinin ve öğretmenin sözünü kesme davranışı daha yaygınken yabancı uyruklu öğrencilerde ders dışı konularla ilgilenme, arkadaşlarına fiziksel şiddet uygulama, derse isteksizlikle katılma ve arkadaşlarının çalışmalarını rahatsız etme gibi istenmeyen davranışların daha sık yaşandığı saptanmıştır [30].

Emiroğlu Erol (2018) Antalya ilinin iki merkez ilçesinde faaliyet gösteren, Suriyeli sığınmacı çocuklara farklı eğitim veren iki ilkokulda görevli okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin görüşüne dayanarak, Suriyeli sığınmacı çocukların eğitimleri ve sorunlarını inceleyen bir yüksek lisans tezinde, her iki okulda da farklı ve benzer bazı sorunların belirlendiği tespit edilmiştir. Yaş farklılıkları, dil sorunu, kitap ve materyal eksikliği ve iletişim eksikliği gibi ortak sorunların her iki okulda da gözlemlendiği ortaya konmuştur [31].

Sadllah Al-Mashhadani (2018); Erciyes Üniversitesi'ndeki TÖMER öğrencileri ve yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları sorunların değerlendirildiği bir yüksek lisans tezinde, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde büyük zorluklar yaşamadıklarını, ders kitaplarında sunulan konuların Türkçe öğrenmek için yeterli olduğunu ve Türkçe öğrenme sürecinde pratikler yaparak dışarıda da çalışmalarını sürdürdüklerini ifade etmektedir [32].

Solak ve Çelik (2018)'in Ankara ilinde bulunan iki ilkokuldaki 15 sığınmacı öğrenci ve 10 öğretmenin görüşüne dayanarak, Türkiye'de eğitim gören sığınmacı öğrencilerin dil problemlerini inceleyen bu araştırmasında, sığınmacı öğrencilerin dil sorunları çözülmeden ve bir hazırlık süreci geçirmeden okula başladıklarında hem akademik hem de sosyal açıdan dilsel sorunlar yaşadığı ve dil öğrenene kadar dersleri anlamadığı sonucuna varılmıştır [33].

Zayimoğlu Öztürk (2018), Ordu İli Altınordu ilçesindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarında sığınmacılara eğitim veren 10 sosyal bilgiler öğretmenin görüşüne dayanan bu yüksek lisans tezinde, sosyal bilgiler dersinin içeriğinin yetersiz olduğu, sığınmacı öğrencilerle ilgili yaşanan sorunların temelinde dil farklılığının olduğu ve sosyal bilgiler öğretim programına sığınmacılıkla ilgili yeni konuların eklenmesinin gerekliliği sonucuna varılmıştır [34].

Kocabıyık, Bacıoğlu ve Güvendir (2019) tarafından ortaya koyulan çalışma, Trakya Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunlarını ve bu sorunların nedenlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 118 uluslararası öğrenci örneklemini oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme" başlıklı bir anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde öğrencilerin en önemli gördükleri sorun, derslerdeki başarısızlık iken bunu sırasıyla, üniversitenin yabancı uyruklu öğrenciler için hizmetlerinin azlığı, aileden uzak olma, Türk vatandaşı olamamaktan dolayı ayrımcılığa maruz kalma, ekonomik sıkıntı, dile hâkim olamama, kültüre uyum sağlayamama, barınma sıkıntısı, yalnızlık ve son olarak sosyal ortamlara katılamama takip etmektedir. Öğrencilerin Türkçe ile ilgili olarak sırasıyla anlama, konuşma ve yazmada sıkıntı çektikleri belirlenmiştir [35].

Taylan (2019) tarafından Sakarya Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin eğitimsel, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarını değerlendirmek amacıyla bir gerçekleştirilen bir araştırmadır. Araştırmada, 2018 yılında Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören 370 uluslararası öğrenciden veri toplamak için bir anket formu kullanılmış ve nicel bir çalışma yürütülmüştür. Elde edilen veriler betimsel istatistikler ve hipotez testleri kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada Sakarya'daki uluslararası öğrencilerin; dil, akademi, kültür, ekonomi ve ayrımcılığa maruz kalma gibi konularda sorunları olduğu tespit edilmiştir. Psiko-sosyal sorunlar ve kişisel gelişim-serbest zaman değerlendirme alanlarında ise daha az sorun yaşandığı görülmüştür. Cinsiyet, öğrenim görülen program, kalma yılı ve Türkçe düzeyine göre uluslararası öğrencilerin yaşadığı sorunlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, uluslararası

öğrencilerin deneyimlerinin kişisel özelliklere, öğrenim durumuna ve süresine bağlı olarak farklılık gösterebileceğini göstermektedir [36].

Akgedik Can (2019), çalışmasında Türkiye'ye üniversite eğitimi amacıyla gelen uluslararası öğrencilerin özellikle ilk yıllarında yaşadıkları uyum süreçlerini, karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini araştırmayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel bir fenomenoloji çalışması olarak yapılmış olup Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin hazırlık okulunda İngilizce hazırlık eğitimi alan 40 uluslararası öğrenciyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, odak grup toplantılarında kullanılan yarı yapılandırılmış mülakat sorularıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, uluslararası öğrencilerin dil, sosyo-kültürel, finansal ve barınma konularında önemli sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu sorunların çözümü için önerilenler arasında, öğrencilerin ülkeye gelmeden önce dil ve kültürel farklılıklar hakkında iyi bir araştırma yapmaları, üniversitelerin öğrencilere uyum sürecinde tam destek sağlaması, uzun vadeli oryantasyon programlarının uygulanması ve burs imkânlarının geliştirilmesi yer almaktadır [37].

Karaköse (2019), çalışmasında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde Türkiye'ye gelen Ortadoğu-İslam coğrafyasından uluslararası öğrencilerin öğrencilik deneyimleri araştırılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemini kullanmakta olup 13 lisans öğrencisiyle görüşmeler yapılmıştır. Bulgular, uluslararası öğrencilerin dışlanma ve yabancı düşmanlığıyla karşılaştıklarını ve bu durumların sosyal ilişkileri ve derslerdeki başarıları üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca sembolik şiddetin kullanıldığı dışlama yöntemleri ve oryantalist bakış açısından kaynaklanan kültürsüz algılama ve dışlanma durumları da gözlemlenmiştir. Öğrencilerin sosyalleşme deneyimleri dil öğrenmelerini etkilemiştir. Bununla birlikte, öğrenciler aldıkları eğitimden memnuniyetlerini ifade etmişlerdir [38].

Topal ve Tauscher (2020) tarafından yapılan araştırmada, uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine yapılan incelemeler ele alınmıştır. Araştırmada, literatürde uluslararası öğrencilerin sorunlarıyla ilgili yapılan çalışmalar incelenmiş ve bu sorunların hangi bağlamlarda ele alındığı ortaya

koyulmuştur. Çalışmada, sorunlar eğitimsel (akademik) ve sosyo-ekonomik (sosyal yaşam) olmak üzere iki başlık altında değerlendirilmiştir. Veri toplama tekniği olarak yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır ve SPSS analizinden sonra CandA değeri 0,817 olarak belirlenmiştir. Bulgular arasında oryantasyon eksikliği, iletişim eksikliği, eğitim kalitesiyle ilgili endişeler, maddi durum ve gurbet özlemi gibi sorunlar yer almaktadır [39].

Garba ve Alacapınar (2020)'ın çalışması, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları incelemeyi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma, fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılarak yapılan nitel bir araştırmadır. Çalışmaya katılanlar, 2018-2019 akademik yılı güz döneminde farklı bölüm ve sınıf düzeylerinde eğitim gören 11 yabancı uyruklu erkek öğrenciden oluşmaktadır. Elde edilen verilere göre yabancı öğrencilerin öğrenim sürecinde terimlerle ilgili kelimeler, akademik dil, dilbilgisi, yavaş anlama ve alışkanlık eksikliği gibi sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Çalışma sonucunda, Türkçe Öğretim Merkezinde (TÖMER) yabancı öğrencilere ayrılan sürenin uzatılması ve dinleme pratiği yapmaları gibi önerilerde bulunulmuştur [40].

Kurtça (2020)'nın çalışması, Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyoekonomik sorunlarını ve çözüm önerilerini içeren iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerle yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak görüşülmüştür. Örneklem olarak 13 farklı ülkeden toplamda 20 öğrenci (11 erkek, 9 kadın) seçilmiştir. Öğrencilere demografik özellikleri, sosyal ve ekonomik zorlukları ve sosyal yardım kuruluşlarıyla olan bağlantıları hakkında sorular yöneltilmiştir.

Çalışmanın diğer bölümünde ise, Bartın ilinde faaliyet gösteren bazı vakıflar ve derneklerle görüşülerek, yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yaptıkları ve planladıkları çalışmalar hakkında bilgi edinilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin Türk öğrenciler ve öğretmenlerle iletişim konusunda sorun yaşamadıkları ortaya çıkmıştır. Ancak bazı derslerin anlaşılmasında zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, özellikle yeni gelen öğrencilerin uluslararası öğrencilerle ilgili ofisler, vakıflar ve dernekler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir [41].

Levent, Öksüz Gül ve Aydemir (2021)'in çalışmalarında, Türkiye'de yabancı öğrenci statüsünde eğitim alan Suriyeli üniversite öğrencilerinin üniversite deneyimlerinin kıyaslanmıştır. Araştırma katılımcıları bir devlet üniversitesinde eğitim gören 14 gönüllü Suriyeli üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Çalışmada veriler, yüz yüze görüşme yoluyla ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Bulgulara göre katılımcılar, üniversiteye uyum sürecinde dil sorunu ile karşılaşmakta, alanlarında bilgi eksikliği hissetmekte, Türk öğrencilerle kaynaşma sorunu yaşamakta ve konaklama konusunda ihtiyaçlarını gidermekte zorlanmaktadır. Katılımcılar, harç yatırmamaları dışında üniversiteden herhangi bir maddi destek almadıklarını belirtmiştir. Ayrıca üniversitedeki Türk öğrencilerle, öğretim üyeleriyle ve öğrenci işleri çalışanlarıyla ilişkilerinde bazı sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir [42].

Kaya ve Ok (2021)'un çalışmasında geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda matematik ve fen bilimleri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar incelenmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur. Standart örneklemin tercih edildiği araştırmaya 2018-2019 eğitim-öğretim yılında üç devlet ortaokulundan 30 gönüllü matematik ve fen bilimleri öğretmeni katılmıştır. Bu çalışma sonucunda Suriyeli öğrencilerin davranıştan kaynaklanan dil sorunu ve iletişim sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. Matematik ve fen bilimleri öğretmenlerinin derslerinde karşılaştıkları temel sorun, Suriyeli öğrencilerin dil becerilerinin yeterli olmaması, anlama ve öğrenmede güçlük çekmeleridir. Öğretim programlarının uyumsuzluğu, velilerin eğitime bakış açısı, sorunlarla baş etmede güçlükler ve materyal eksikliği öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar arasında yer almaktadır. Kazanım düzeyleri ve ders içeriklerinde zorluk, öğrenciler arasındaki seviye farkı ve konularda eğitim eksikliği, öğretmenlerin program boyutu açısından en sık karşılaştıkları sorunlar arasında yer almaktadır [43].

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları dil, iletişim, öğretim yöntemi, eğitim ve sınavlar gibi konularda yaşadıkları sorunların derinlemesine incelenerek ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, özel durum çalışmasıdır. İnceleme, belirli özel bir durum (belirli veya bilinen bir ortam, grup, olay, birey, kategori vb.) üzerinde derinlemesine yapılmakta ve neden-sonuç ilişkisine odaklanılmaktadır [44].

Durum çalışması Chmiliar (2017)'a göre, kısıtlı bir sistemin nasıl yürüdüğü ve işlediği üzerine sistemli veriler elde etmek amacıyla çoklu veri toplama işleminden yararlanılarak sistemin derinlemesine incelenmesini sağlayan bilimle ilgili bir yöntemdir [45].

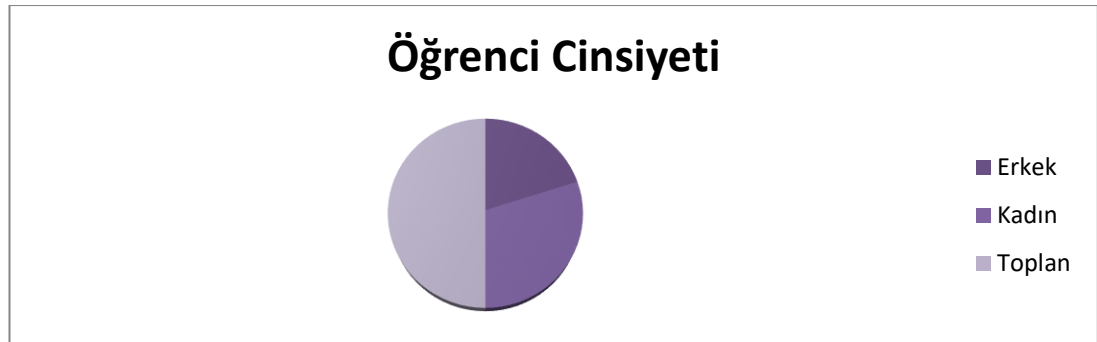
Durum çalışması Creswell (2002)'in çalışmasına göre nitel araştırma, belirli bir durumu tanımlama ve analiz etme yeteneği ile bir grup veya bireylerin davranışlarını ve inançlarını yorumlama kapasitesi sağlayarak derinlemesine bilgi sunma imkânı tanır. Bu bağlamda ele alınmış olan bu araştırma konusu, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı zorluklar ve bu zorluklara yönelik çözüm önerilerini içermektedir. Nitel araştırmanın bu özellikleri, araştırma konusuyla ilgili ayrıntılı bilgilerin elde edilmesini ve durumun tespit edilmesini mümkün kılmaktadır. Bu durum araştırmalar için oldukça değerli bir niteliktir [46].

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Karabük Üniversitesi'nde Fen ve Mühendislik Fakültesinde lisans ve lisansüstü öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler ile aynı fakülte'deki öğretim üyeleri

araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.Çalışmanın katılımcılarının belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın Karabük Üniversitesi'nde gerçekleşmesi, zamandan ve mekândan tasarruf sağlamak için yakın çevredeki öğrencilerin tercih edilmesiyle birlikte, kolay ulaşılabilir durum örneklemesinden de yararlanılmıştır. Ölçüt örnekleme, örneklerin problem ile alakalı olarak tespit edilen özelliklere sahip kimseler, olgular, nesnelere ya da olaylardan meydana gelmesidir [47].

Katılımcı öğrencilerin demografik özellikleri aşağıda sunulmuştur:

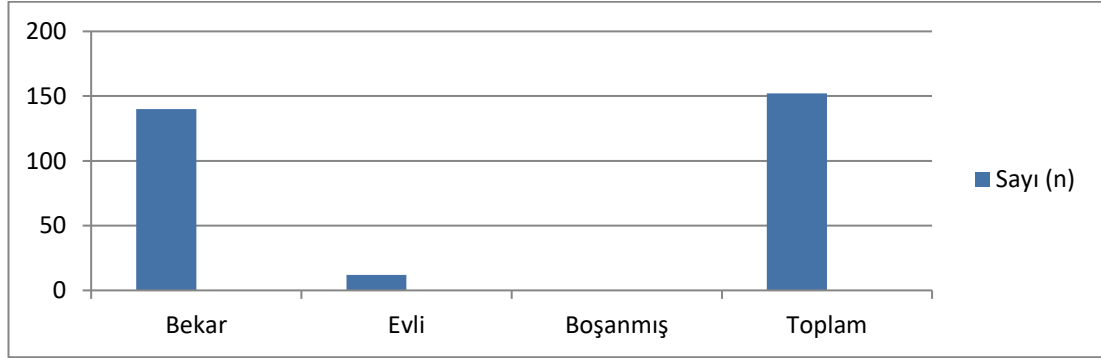

Şekil 3.1.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Şekil 3.1'de ankete katılan 152 yabancı uyruklu öğrencinin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, %59,8'inin kadın ve %40,1'inin erkek olduğu görülmektedir. Bu veriler, Karabük Üniversitesi'ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet dağılımı hakkında bazı bilgiler sağlamaktadır. Ancak, bu verilerde dikkate alınması gereken bazı önemli noktaları vardır. Öncelikle, bu verilerin sadece ankete katılan yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet dağılımını yansıttığı unutulmamalıdır. Bu nedenle, bu verilerin Karabük Üniversitesi'ndeki tüm yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet dağılımını yansıtmayabileceği akılda tutulmalıdır.

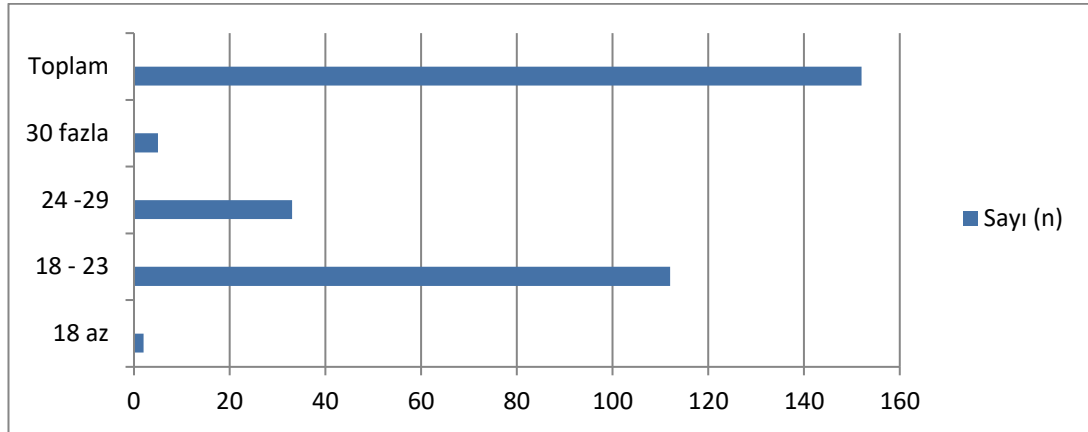
Ek olarak, veriler sadece kadın ve erkek cinsiyetlerine atıfta bulunmakta ve diğer cinsiyet kimliklerini içermemektedir. Bu nedenle, cinsiyet kimliği konusunda daha geniş kapsamlı bir araştırma yapmak, Karabük Üniversitesi'ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet dağılımı hakkında daha kapsamlı ve ayrıntılı bir resim sunabilir.

Sonuç olarak, bu veriler Karabük Üniversitesi'ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet dağılımı hakkında bazı bilgiler sağlasa da dikkatli bir şekilde yorumlanmalı ve diğer faktörlerle birlikte ele alınmalıdır.

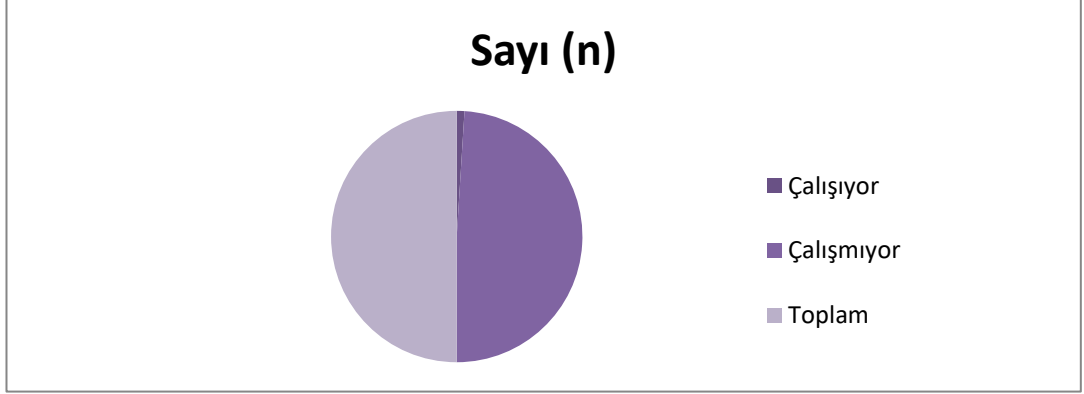
Şekil 3.2.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Dağılımı.

Şekil 3.2 incelendiğinde katılımcı öğrencilerin 140'ının bekâr, 12'sinin evli olduğu görülmektedir.

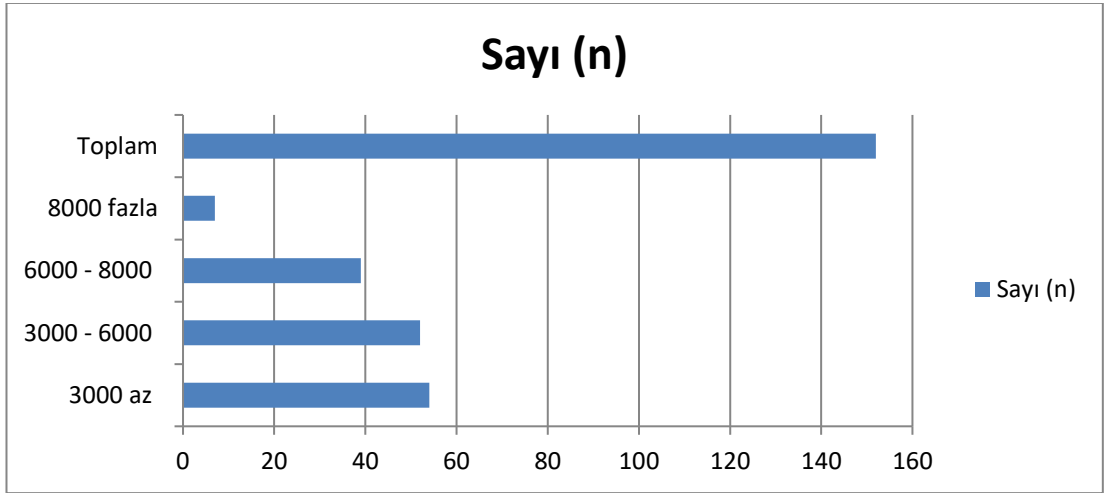
Şekil 3.3. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı.

Şekil 3.3 incelendiğinde katılımcımlayaş dağılımı şu şekildedir: 2 öğrenci (%1,31) 18 yaşından küçük, 112 öğrenci (%73,68) 18-23 yaş aralığında, 33 öğrenci (%21,71) 24-29 yaş aralığında ve 5 öğrencisinde (%3,28) 30 yaşından büyük olduğu görülmektedir.

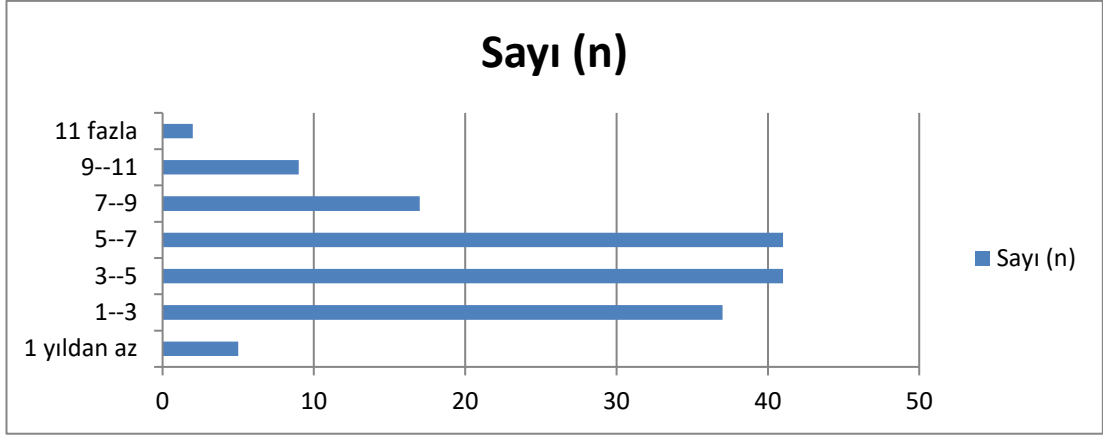
Şekil 3.4.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı.

Şekil 3.4 incelendiğindetoplamda 152 öğrencinin %1,97'si (3 öğrenci) bir işte çalıştığı, %98,02'sinin (149 öğrenci) ise çalışmadığı görülmektedir.

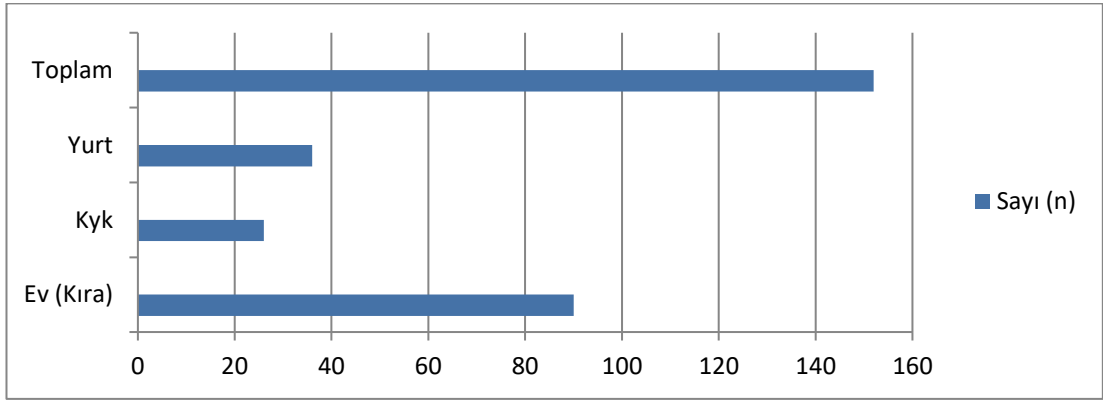
Şekil 3.5.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımı.

Şekil 3.5 incelendiğinde öğrencilerin %35,52'sinin aylık gelirin 3000 TL'nin altında, %34,21'inin 3000-6000 TL arasında, %25,65'inin 6000-8000 TL arasında ve %4,6'sının ise 8000 TL'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

Şekil 3.6.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’de Kalış Sürelerine Göre Dağılımı.

Şekil 3.6 incelendiğinde öğrencilerin %3,28’inin 1 yıldan az bir süredir Türkiye’de, %24,34’ünün 1-3 yıl, %26,97’sinin 3-5 yıl, %26,97’sinin 5-7 yıl, %11,18’inin 7-9 yıl, %5,92’sinin 9-11 yıl ve %1,31’inin 11 yıldan daha uzun bir süredir Türkiye bulunduğu görülmektedir.

Şekil 3.7.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karabük’te Barınma Şekillerine Göre Dağılımı.

Şekil 3.7 incelendiğinde öğrencilerin %59,21’i ev kiralarırken %17,10’u KYK yurdunda, %23,68’i ise özel yurtlarda barındığı görülmektedir.

Çizelge 3.1. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ülkeleri

Ülkeler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Irak	29	19,07
Suriye	23	15,13
Suudi Arabistan	10	6,57
Sudan	10	6,57
Türkmenistan	8	5,26
Iran	7	4,60
Çad	6	3,94
Ürdün	6	3,94
Mısır	6	3,94
Yemen	5	3,28
Filistin	5	3,28
Fas	5	3,28
Özbekistan	4	2,63
Azerbaycan	4	2,63
Pakistan	4	2,63
Gabon	3	1,97
Tacikistan	3	1,97
Afganistan	3	1,97
Kuveyt	2	1,31
Somali	2	1,31
Kamerun	2	1,31
Ruanda	2	1,31
Kazakistan	1	6,57
Moritanya	1	6,57
Senegal	1	6,57
Toplam	152	100,00

Çizelge 3.1 incelendiğinde en yüksek öğrenci sayısının 29 öğrenciyle Irak olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra Suriye’den 23, Suudi Arabistan’dan ve Sudan’dan 10’ar, Türkmenistan’dan 8, İran’dan 7, Çad ve Ürdün’den 6’şar, Mısır ve Yemen’den 5’er, Filistin ve Fas’tan 5’er, Özbekistan’dan 4, Azerbaycan, Pakistan ve Gabon’dan 3’er, Tacikistan ve Afganistan’dan 2’şer, Kuveyt, Somali, Kamerun, Ruanda, Kazakistan, Moritanya ve Senegal’den ise 1’er öğrenci olduğu belirlenmiştir. Çizelgeye göre, en fazla öğrencinin Irak, Suriye ve Suudi Arabistan gibi yakın coğrafyalardan geldiği görülmektedir.

Çizelge 3.2. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bölüm ve Sınıflarına Göre Dağılımı.

Bölüm	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	5.Sınıf	Yüksek Lisans	Sayı (n)	Yüzde (%)
İnşaat (Müh.)	16	16	2	10			54	28,94
Bilgisayar (Müh.)	8	7	3	4		1	23	15,13

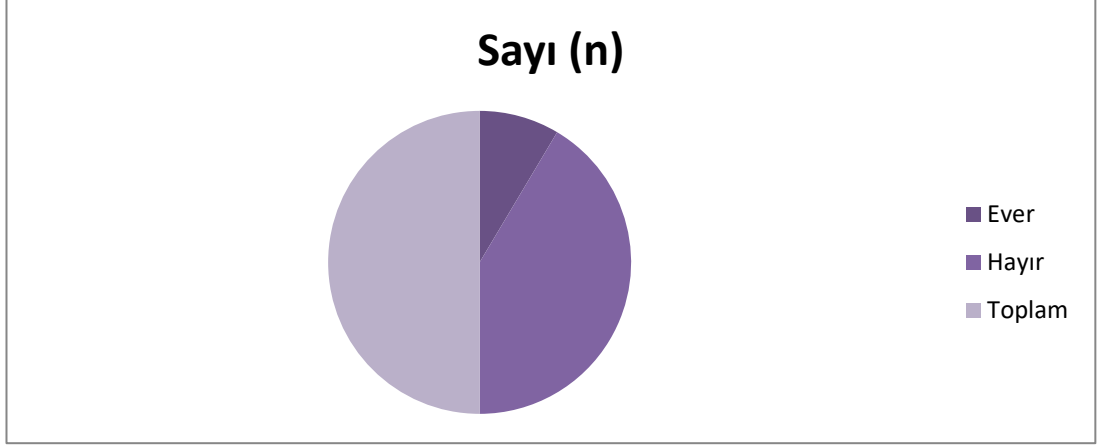
Elektrik (Müh.)	6	8		4		18	11,84
Kimya		2	6		5	14	9,21
Mekatronik (Müh.)	1	4	8			13	8,55
Tıp (Müh.)		5	1	2		8	5,26
İşletme	1	4	1	1		7	4,60
Fizik		2	1	3		6	3,94
Matematik		2			2	4	2,63
Mimarlık	1	2	1			4	2,63
Biyomedikal (Müh.)	1	3				4	2,63
Endüstri (Müh.)	1	3				4	2,63
Elektronik (Müh.)	1					1	6,57
Makina (Müh.)					1	1	6,57
Çevre (Müh.)		1				1	6,57
Toplam						152	100,00

Çizelge 3.2 incelendiğinde İnşaat Mühendisliği bölümünde 1. sınıfta öğrenim gören 16 öğrenci olduğu görülmektedir. Çizelgedan görülebileceği gibi en fazla yabancı öğrenci İnşaat Mühendisliği bölümünde bulunmaktadır ve bu bölümdeki öğrencilerin çoğunluğu 1. ve 2. sınıftadır. İnşaat Mühendisliği bölümünü, Bilgisayar Mühendisliği bölümü izlemektedir.

Biyomedikal Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, İşletme Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Mimarlık ve Matematik bölümleri ise daha az öğrenciye sahiptir ve genellikle 1. veya 2. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu bölümler toplam öğrenci sayısının yaklaşık %23'ünü oluşturmaktadır.

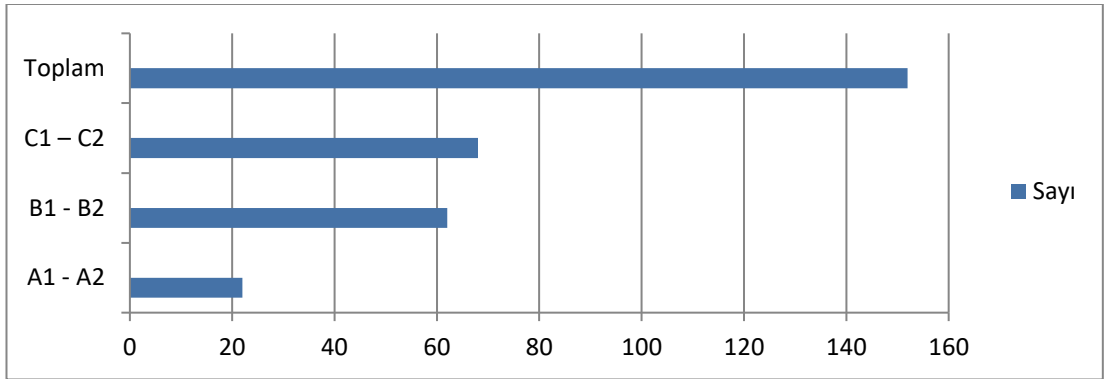
Ayrıca, Çizelgedaki verilerden Yüksek Lisans öğrencilerinin oranının %12,5 olduğu görülmektedir. Elektrik Mühendisliği bölümü, Yüksek Lisans öğrencilerinin en yüksek olduğu bölümdür (%11,84).

Şekil 3.8.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Burs Bilgilerine İlişkin Dağılım

Şekil 3.8 incelendiğinde araştırmaya katılan Yabancı uyruklu öğrencilerin Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde eğitim sürecinde herhangi bir burs alıp almadığının incelemesine göre burs alan öğrencilerin oranı %17,10 iken burs almayan öğrencilerin oranı %82,89 olduğu görülmektedir.

Şekil 3.9. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Dil Düzeyleri

Şekil 3.9 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %44,73 oranında C1-C2 düzeyinde %40,78'sinin B1-B2 düzeyinde ve %14,47'sinin A1-A2 düzeyinde Türkçe bildiği görülmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimleriyle ilgili karşılaştığı sorunları tespit etmek amacıyla uluslararası öğrencilere alan taraması (survey)

araştırma tekniğinin temel aracı olan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu araştırmanın bölgeye uygun bir ölçeği olmadığı için literatür taraması yapılarak ve 2 uzman görüşü alınarak, ana soruna ve araştırma hedeflerine bağlı şekilde sorular kullanılarak o bölgeye uygun bir form oluşturulmuştur.

Uygulanan form3 başlıktan oluşmaktadır. İlk kısım, 11 soruluk cinsiyet, yaş vb. gibi demografik verilerle ilgili sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci kısmı ise 30 soruluk yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimleri sırasında yaşadıkları sorunlara yönelik olarak akademik ve matematik seviyeleri, üniversite kabul tarzı, Türkiye'yi ve Karabük Üniversitesi'ni seçme sebepleri, eğitim zorunlukları, bölümün öğretim üyeleri ile iletişim tarzı, hocaların sınıfta davranışı, derste sorularına cevap alma yeterliği, takdir alıp almama, aldıkları eğitim ve matematik dersini ülkesindeki eğitim ile karşılaştırma, öğrenim-yöntem uygunluğu, derslerin düzeyi, kütüphaneye, laboratuvara ve bilgisayara uygunluğu ve kalitesi, Karabük halkının ve Türk öğrencilerin davranış tarzı, burs yeterliği, dil düzeyi, matematik müfredatı, sözel ve sayısal derslerdeki zorluklar, mezun olduktan sonraki planlar, sınıf dışında hocalarıyla kurdukları etkileşim, sınıfta ayrımcılık ve önyargı, öğrenci temsilcisi, çalışma faaliyetleri, sınav uygulamaları, zorluk derecesi, anlamadıkları sorularda cevaplama yöntemi ve kaygı düzeyi, bölümlerini seçmek, mezuniyetten sonra lisansüstü eğitime devam edip etmeme, danışmanlarının öğrencilere yeterli ilgi gösterme düzeyi ve TÖMER'in Türkçeye yeterlik düzeyi gibi konularda öğrencilerin sorunlarından ve düşüncelerinden oluşmaktadır. Son kısımda ise öğretim üyelerinin bakış açısıyla yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına açıklık getirme ve uygun çözümler üretme açısından sorulardan oluşmaktadır.

3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Araştırmayı gerçekleştirebilmek için ilk olarak etik kurul iznine başvurulmuştur. Katılımcı öğrencilere, onlar aracılığıyla ulaşılan bilgilerin yalnızca araştırma amaçlı kullanılacağı iletilmiştir. Bu iletimdeki hedef, katılımcı öğrencilerin soruları cevaplarken tedirgin olmadan cevaplamalarını ve bilimsel etik kuralları kapsamında şeffaf olmalarını sağlamaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerden, elde edilen

verilerin okuyucuyla paylaşılması konusunda onay alınmış, öğrencilerin herhangi bir sorunla karşı karşıya kalmayacakları ifade edilmiştir.

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu matematik alanında bir uzmana sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda şekillenen formun pilot uygulaması 12 öğrenci ile yapılmıştır. Pilot uygulama, veri toplama araçlarına son şeklini vermesi; yanıt verme süresinin belirlenmesi ve verilerin nasıl analiz edilip yorumlanacağı konusunda araştırmacıya fikir vermesi açısından önemlidir. Pilot çalışma sonrasında yapılan analizlerde bazı soruların tam olarak anlaşamadığı belirlenmiş olup uzman kişiye danışılarak sorular daha açık, anlaşılır şekilde tekrar yazılmıştır. Sorular son şeklini aldıktan sonra uygulamanın başlamasına karar verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 2023 yılı Nisan ve Mayıs aylarında uygulanmıştır. Toplam 200 anket hazırlanmış, ancak yanlış ve eksik tanımlamalardan dolayı bu anketlerin 48'i elenmiş ve toplam 152 anket değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan 152 form içerisinde de her öğrenci her soruya yanıt vermemiştir.

3.5. VERİLERİN İŞLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Nitel araştırmalarda veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılma çabası vardır [48]. Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla gerçekleşen bu araştırmada verilerinin analizinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Bu görüşmelerin içerik analizi:

1. Bilgisayar ortamına aktarılan görüşmelerin okunarak kodlanması,
2. Kodların ortak özelliklerine göre temaların bulunması,
3. Kodların ve temaların uygunluğunun gözden geçirilerek düzenlenmesi ve tanımlanması
4. Temaların yorumlanması aşamaları izlenerek yapılmıştır.

Araştırmada güvenirlik için tutarlılığın (İ güvenirlik) sağlanmasında araştırmaya tarafsız bir gözle bakılması amacıyla görüşme aracının hazırlanmasında, verilerin analizi aşamalarında elde edilen temalar hakkında, eğitim ve nitel araştırma alanında uzman iki araştırmacının yardımına başvurulmuştur. Teyit edilebilirlik (dış güvenirlik) için ise araştırmanın görüşme verileri, analiz işleminde yapılan kodlamalar, alınan saha notları saklanarak gerektiğinde teyit incelemesine sunulmaya hazırdır.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular verilmiştir. Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunları belirlemeye yönelik öğrenci ve öğretim üyeleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar, sorunlara yönelik bulunan çözümler ve öneriler temalar halinde aşağıda verilmiştir.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM İLE İLGİLİ BİLGİLERİ

Çizelge 4.1. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları Dağılımı.

Not Ortalaması	(n)	(%)
1.00- 2.00	11	7,23
2.00 – 2.50	39	25,6
2.50 – 3.00	51	33,5
3.00 – 3.50	33	21,7
3.50 – 4.00	18	11,8
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.1 incelendiğinde Karabük Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin akademik not ortalamalarına göre dağılımını göstermektedir. 1.00-2.00 arası not ortalamasına sahip 11 öğrenci bulunmaktadır ve toplam öğrenci sayısının %7,23'ünü oluşturmaktadır. 2.00-2.50 arası not ortalamasına sahip 39 öğrenci bulunmaktadır ve toplam öğrenci sayısının %25,6'sını oluşturmaktadır. 2.50-3.00 arası not ortalamasına sahip 51 öğrenci bulunmaktadır ve toplam öğrenci sayısının %33,5'ini oluşturmaktadır. 3.00-3.50 arası not ortalamasına sahip 33 öğrenci bulunmaktadır ve toplam öğrenci sayısının %21,7'sini oluşturmaktadır. 3.50-4.00

arası not ortalamasına sahip 18 öğrenci bulunmaktadır ve toplam öğrenci sayısının %11,8'ini oluşturmaktadır.

Çizelge 4.2.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Matematik Dersi Not Ortalamaları Dağılımı.

Ortalama	(n)	(%)
1.00- 2.00	20	13,15
2.00- 2.50	16	10,52
2.50- 3.00	43	28,28
3.00- 3.50	37	24,34
3.50- 4.00	36	23,68
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.2 incelendiğinde araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin matematik dersi notlarının dağılımını göstermektedir. Çizelgeye göre öğrencilerin %13,15'i (20 öğrenci) matematik dersinde 1.00-2.00 aralığında bir not ortalamasına sahiptir. %10,52'si (16 öğrenci) 2.00-2.50 aralığında bir not ortalamasına, %28,28'i (43 öğrenci) 2.50-3.00 aralığında bir not ortalamasına, %24,34'ü (37 öğrenci) 3.00-3.50 aralığında bir not ortalaması veson olarak %23,68'i (36 öğrenci) 3.50-4.00 aralığında bir not ortalamasına sahiptir.

Yabancı uyruklu öğrencilerden notları 2'nin altında olanlar bunusebebi olarak matematik dersini sevmemek olarak belirtmişlerdir (n=10). İkinci en yaygın sebep, matematik dersinde zorlandıklarını ve öğretmeni anlamakta güçlük çektiklerini (6 öğrenci) belirtilmişlerdir. Diğer nedenler arasında yeteri kadar çalışmamak (2 öğrenci) ve Türkçe dil yetersizliği (2 öğrenci)) yer almaktadır.

Çizelge 4.3.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Üniversiteye Kabul Şekilleri.

Kabul Yöntemi	(n)	(%)
1-YÖS Puanı	140	92.1
2- İki Ülke Arasındaki Eğitim Protokolü ile	12	7,79
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.3 incelendiğinde öğrencilerin %92.1'inin YÖS puanı ile Karabük üniversitesine kabul edildiği görülmektedir.

Çizelge 4.4. Araştırmaya KatılanYabancı Uyruklu ÖğrencilerinEğitim İçin Türkiye’yi Tercih Sebepleri ile ilgili Kodlar.

Sebepler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Türkiye Sevgisi	32	21,05
Eğitim Kalitesi	22	14,47
Yaşam Şartları İyiliği	20	13,16
Müslüman Oluşu	14	9,21
Az Maliyetli	12	7,89
Şans Eseri	10	6,58
Ülkeme Benziyor	10	6,58
Tavsiye Üzerine	9	5,92
Doğası Güzel	8	5,26
Merak	6	3,95
Başka Seçeneğim Yoktu.	4	2,63
Türkiye’de Sığınmacıyım.	3	1,97
Komşu Ülke	2	1,32
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.4 incelendiğinde araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin %21,05’si Türkiye sevgisi,%14,47’ sı Eğitim Kalitesi görünmektedir,%13,16’ sı Yaşam Şartları İyiliği,%9,21’ sı Müslüman Oluşu,%7,89’ sı Az Maliyetli,%6,58’ sı Şans Eseri.Yanı sıra %6,58’ise Ülkeme Benziyor,%5,92’siTavsiye Üzerine,%5,26’sı Doğası Güzel,%3,95’sı Merak,%2,63’sı Başka Seçeneğim Yoktu. %1,97’sı Türkiye’de Sığınmacıyım.%1,32’sı Komşu Ülke.

Çizelge 4.5.Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’de Eğitim İçin Karabük Üniversitesini Tercih Sebepleri ile ilgili Kodlar.

Sebepler	(n)	(%)
Şans Eseri	36	23,68
Eğitim Kalitesi	33	21,71
Sakin ve Güzel Bir Üniversite	15	9,67
İki Ülke Arasındaki Protokolü	13	8,55
YÖS Sınav Sonucu	11	7,24
TavsiyeÜzerine	10	6,58
Ucuz Bir Şehir	10	6,58
İstedğim Bölümü Kazandım	9	5,92
Başka Seçeneğim Yoktu	7	4,61
Yabancı Öğrenci Sayısı Fazla	5	3,29
Ünlü Üniversitelerden Biri	3	1,97
Toplam	152	100,00

Çizelge4.5 incelendiğinde yabancı uyrukluöğrencilerin %23,68’sı Şans Eseri,%21,71’siEğitim Kalitesi,%9,67’sıSakin ve Güzel Bir Üniversite,%8,55’siİki Ülke Arasındaki Protokolü,%7,24’sıYÖS Sınav Sonucu,%6,58’siTavsiye

Üzerine,%6,58'si Ucuz Bir Şehir,%5,92'si İstedğim Bölümü Kazandım,%4,61'si Başka Seçeneğim Yoktu,%3,29'si Yabancı Öğrenci ,%'sı Sayısı Fazla,%1,97'si Ünlü Üniversitelerden Biri.

4.2.ARAŞTIRMAYA KATILAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Çizelge 4.6. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlara Ait Kodlar.

Sorunlar	(n)	(%)
Dil	32	21,05
Derslerin Uygulanabilir Olmayışı	21	13,82
Ders Sayısının Fazlalığı	18	11,84
Laboratuvarlar Yetersizliği	16	10,53
Derslerin Zorluğu	13	8,55
Hocaları Anlamamak	11	7,24
Hocaların iletişimsizliği	10	6,58
Sınav Sistemi	10	6,58
İrkçilik	8	5,26
Farklı Kültür	5	3,29
Kantin Yetersizliği	5	3,29
Maddi Sıkıntılar	3	1,97
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.6 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%21,05'si Dil,%13,82'si Derslerin Uygulanabilir Olmayışı,%11,84'si Ders Sayısının Fazlalığı,%10,53'si Laboratuvarlar Yetersizliği,%8,55'si Derslerin Zorluğu,%7,24'si Hocaları Anlamamak,%6,58'si Hocaların iletişimsizliği,%6,58'si Sınav Sistemi,%5,26'si İrkçilik,%3,29'si Farklı Kültür,%3,29'si Kantin Yetersizliği ,%1,97'si Maddi Sıkıntılar.

Çizelge 4.7 Yabancı Uyruklu Öğrencilerin, Öğretim Üyeleri ile ilgili Görüşleri.

Görüşler	(n)	(%)
Saygı ve sevgi gösteriyorlar	26	17,11
Ayrımcılık yapmıyorlar	21	13,82
Tecrübeliler	20	13,16
Dersleri çok hızlı anlatıyorlar	17	11,18
Dışlanmış hissettiriyorlar	16	10,53
Yeterince iletişim kuramıyorum	11	7,24
Kendini doğru ifade ediyorum	9	5,92
Öğretim üyesine ulaşamıyorum	8	5,26
Bizi ciddiye almıyorlar	6	3,95
Olumsuz dil kullanıyorlar	6	3,95
Türk öğrencilere daha iyi davranıyorlar	5	3,29
İrkçilik yapıyorlar	3	1,97
Derste sorularımı ifade edemiyorum	3	1,97
Başarılarımızı takdir etmiyorlar	1	0,64
Toplam	152	100,00

Çizelge4.7 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%17,11'siSaygı ve sevgi gösteriyorlar,%13,82'siAyrımcılık yapmıyorlar,%13,16'siTecrübeliler ,%11,18'siDersleri çok hızlı anlatıyorlar,%10,53'siDışlanmış hissettiriyorlar,%7,24'siYeterince iletişim kuramıyorum,%5,92'siKendini doğru ifade ediyorum,%5,26'siÖğretim üyesine ulaşamıyorum,%3,95'siBizi ciddiye almıyorlar,%3,95'siOlumsuz dil kullanıyorlar,%3,29'siTürk öğrencilere daha iyi davranıyorlar,%1,97'siİrkçilik yapıyorlar,%1,97'siDerste sorularımı ifade edemiyorum,%0,64'siBaşarılarımızı takdir etmiyorlar.

Çizelge 4.8. Yabancı Uyruklu ÖğrencilerinKarabük Halkı ile İlgili Görüşleri.

Görüşler	(n)	(%)
Çok iyiler	45	29,61
Ayrımcılık yapmıyorlar	36	23,68
Yardım severler	29	19,08
Zorbalar	20	13,16
Kötü davranıyorlar	11	7,24
İrkçilik yapıyorlar	7	4,61
Fiyatları yüksek söylüyorlar	4	2,63
Toplam	152	100,00

Çizelge4.8 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%29,61'siÇok iyiler,%23,68'siAyrımcılık yapmıyorlar,%19,08'si Yardım severler,%13,16'siZorbalar ,%7,24'siKötü davranıyorlar,%4,61'siİrkçilik yapıyorlar,%2,63'siFiyatları yüksek söylüyorlar.

Çizelge 4.9.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karabük Üniversitesindeki TC Uyruklu Öğrencilerile İlgili Görüşleri.

Görüşler	(n)	(%)
Çok sayıda Türk arkadaşım var ve çok iyi davranıyorlar.	44	28,95
Türk arkadaşım yok.	31	20,39
Bizden çekiniyorlar.	24	15,79
İrkçılık yapıyorlar.	19	12,5
Ön yargılılar.	17	11,18
Zamanla ön yargıları geçiyor.	10	6,58
Bizi istemiyorlar.	7	4,61
Toplam	152	100,00

Çizelge4.9 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin ,% 28,95’siÇok sayıda Türk arkadaşım var ve çok iyi davranıyorlar,%20,39’siTürk arkadaşım yok,%15,79’siBizden çekiniyorlar,%12,5’siİrkçılık yapıyorlar,%11,18’siÖn yargılılar,%6,58’siZamanla ön yargıları geçiyor,%6,58’siBizi istemiyorlar.

Çizelge 4.10. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Dersler.

Dersler	(n)	(%)
Sözel İçerikli derslerde	45	29,61
Fizik dersinde	19	12,5
Biyokimya	17	11,18
Programlama1	15	9,87
Kimya	14	9,21
Statik dersi	13	8,55
Kontrol sistemleri dersi	10	6,58
Teknik resim	9	5,92
Biyostatistik	8	5,26
Diferansiyel denklemler	2	1,32
Toplam	152	100,00

Çizelge4.10 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin , 29,61%’sıSözel İçerikli derslerde ,%12,5’siFizik dersinde,%11,18’siBiyokimya ,%9,87’siProgramlama1,%9,21’siKimya ,%8,55’siStatik dersi,%6,58’siKontrol sistemleri dersi,%5,92’siTeknik resim,%5,26’siBiyostatistik,%1,32’siDiferansiyel denklemler.

Çizelge 4.11.Yabancı Uyruklu ÖğrencilerinDil Sorunu Sebebiyle Yaşadıkları Sorunlar.

Sorunlar	(n)	(%)
Derslerde zorlanıyorum	41	26,97
Sınavda bazen soruları anlamıyorum	26	17,11

Hocaların ne dediğini anlamıyorum	23	15,13
Hocalara soru soramıyorum	18	11,84
Derslerde not tutarken zorlanıyorum	17	11,18
Türk öğrencilerle arkadaşlık kuramıyorum	11	7,24
Alışveriş yaparken zorlanıyorum	9	5,92
Dolmuşta zorlanıyorum	7	4,61
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.11 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%26,97'si Derslerde zorlanıyorum,%17,11'si Sınavda bazen soruları anlamıyorum,%15,13'si Hocaların ne dediğini anlamıyorum,%11,84'si Hocalara soru soramıyorum,%11,18'si Derslerde not tutarken zorlanıyorum ,%7,24'si Türk öğrencilerle arkadaşlık kuramıyorum,%5,92'si Alışveriş yaparken zorlanıyorum,%4,61'si Dolmuşta zorlanıyorum

Çizelge 4.12. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sayısal Derslerdeki Durumları.

Sayısal derslerdeki durumlar	(n)	(%)
Hocalar, sayısal dersleri çok iyi anlattığı için zorlanmıyorum.	43	28,29
Bazı formüller karmaşık geliyor.	27	17,76
Altyapım iyi olmadığı için zorlanıyorum.	23	15,13
Sayısal derslerde zorlanmıyorum.	22	14,47
Mühendislik dersleri daha yüksek matematik becerileri gerektirdiği için zorlanmıyorum.	18	11,84
Yeterli ders kaynağı ve örneği bulamamam sorun.	10	6,58
Matematiksel sembolleri okumakta zorlanıyorum.	9	5,92
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.12 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%28,29'si Hocalar, sayısal dersleri çok iyi anlattığı için zorlanmıyorum,%17,76'si Bazı formüller karmaşık geliyor,%15,13'si Altyapım iyi olmadığı için zorlanıyorum,%14,47'si Sayısal derslerde zorlanmıyorum,%11,84'si Mühendislik dersleri daha yüksek matematik becerileri gerektirdiği için zorlanmıyorum,%6,58'si Yeterli ders kaynağı ve örneği bulamamam sorun,%5,92'si Matematiksel sembolleri okumakta zorlanıyorum.

Çizelge 4.13. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimleri Bittikten Sonraki Planları

Planlar	(n)	(%)
Karabük Üniversitesinde Yüksek Lisans yapmak istiyorum.	33	21,71
Ülkeme geri döneceğim ve orada mesleğimi icra edeceğim.	30	19,74
Kendi ülkemde eğitime devam etmeyi düşünüyorum.	29	19,08
Türkiye'de çalışmak istiyorum.	17	11,18
Doktora yapmayı düşünüyorum.	15	9,87

Henüz karar vermedim.	12	7,89
Burada hem çalışacağım hem de eğitime devam edeceğim.	9	5,92
Başka bir ülkede iş bulup çalışacağım.	5	3,29
Burs alırsam doktora için başvuru yapacağım.	2	1,32
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.13 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%21,71'si Karabük Üniversitesinde Yüksek Lisans yapmak istiyorum,%19,74'si Ülkeme geri döneceğim ve orada mesleğimi icra edeceğim,%19,08'si Kendi ülkemde eğitime devam etmeyi düşünüyorum,%11,18'si Türkiye'de çalışmak istiyorum,%9,87'si Doktora yapmayı düşünüyorum,%7,89'si Henüz karar vermedim,%5,92'si Burada hem çalışacağım hem de eğitime devam edeceğim,%3,29'si Başka bir ülkede iş bulup çalışacağım,%1,32'si Burs alırsam doktora için başvuru yapacağım.

Çizelge 4.14. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Temsilci Durumları

Temsilci Durumu	(n)	(%)
Temsilcimiz ihtiyaç duyduğumuzda yardımcı oluyor.	51	33,55
Temsilcimiz var fakat yardımcı olmuyor.	30	19,74
Temsilcimiz özellikle öğrenci işlerinde çok yardımcı oluyor	23	15,13
Temsilcimiz bize öncelik tanıyor ve gerekli mecralara sesimizi duyurabiliyor.	13	8,55
Temsilcimiz ilk geldiğimizde çok yardımcı oldu.	10	6,58
Hem Türkçe hem de İngilizce konuşabilen bir temsilcimiz var.	10	6,58
Temsilcimiz var fakat hiç ihtiyaç duymadım.	9	5,92
Temsilcimiz yok, ihtiyaç da duymuyorum.	3	1,97
Temsilcimiz yok, keşke olsaydı.	3	1,97
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.14 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin,%33,55'si Temsilcimiz ihtiyaç duyduğumuzda yardımcı oluyor,%19,74'si Temsilcimiz var fakat yardımcı olmuyor,%15,13'si Temsilcimiz özellikle öğrenci işlerinde çok yardımcı oluyor,%8,55'si Temsilcimiz bize öncelik tanıyor ve gerekli mecralara sesimizi duyurabiliyor,%6,58'si Temsilcimiz ilk geldiğimizde çok yardımcı oldu,%6,58'si Hem Türkçe hem de İngilizce konuşabilen bir temsilcimiz var,%5,92'si Temsilcimiz var fakat hiç ihtiyaç duymadım,%1,97'si Temsilcimiz yok, ihtiyaç da duymuyorum.
,%1,97'si Temsilcimiz yok, keşke olsaydı.

Çizelge 4.15. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınavlarda Yaşadıkları Sorunlar.

Sınavda yaşanan durumlar	(n)	(%)
Sınav uygulaması güzel.	18	11,84
Sınav soruları ve sınav süresi ile ilgili hiçbir sorun göremiyorum.	10	6,58
Sorular fazlasıyla zor oluyor ve bu durum stres yaratıyor.	9	5,92
Sınav sistemi normal, bazen iyi bazen kötü.	8	5,26
Sınav sistemi çok kötü yetiştiremiyorum.	8	5,26
Sınav unika üzerinden yapılıyor ancak okuldaki bilgisayarlar bunun için yeterli değil.	8	5,26
Sınavlar unikadan yapıldığında teknik sorunlar yaşanıyor.	8	5,26
Unika sistemi üzerinden çok fazla kopya çekiyor.	7	4,61
İnternet üzerinden sınava girmek zor oluyor.	7	4,61
Sınavlarda soruların zorluk seviyeleri tutarsız oluyor.	6	3,95
Sınav günleri ve sınav süreleri uygun olmuyor.	6	3,95
Sınavlarda herhangi bir sorun yaşamıyorum.	6	3,95
Uygulama, internet ve süre konularında sıkıntılar oluyor.	6	3,95
Gözetmen hocalar çok kaba davranıyorlar.	5	3,29
Dil konusunda sıkıntı yaşıyorum.	5	3,29
Sınav süresince çok kaygı yaşıyorum ve sorulara odaklanamıyorum.		
Sınavda sınıf çok kalabalık oluyor ve bu beni rahatsız ediyor.	5	3,29
Sınav esnasında sınav uygulaması hata veriyor.	5	3,29
Yanlış cevap verdiğim soruların doğru cevaplarını öğrenemiyorum.	4	2,63
Soruları anlamakta zorlanıyorum.		
Sorular hatalı oluyor.	3	1,97
Açık uçlu soruları cevaplandırırken zorlanıyorum.	3	1,97
Sınav uygulamasına, soruları büyültüp küçültebilme özelliğinin gelmesi gerekiyor.	3	1,97
Süre yetersiz soruları yetiştiremiyoruz.	3	1,97
Sınav esnasında kendimi baskı altındaymış gibi hissettiğim için soruları yetiştiremiyorum.	2	1,32
Soruların, sınıfta işlenen konular ile hiçbir alakası yok.	2	1,32
Sınav sorularında çok fazla yazım yanlışı oluyor ve bu yüzden soruya odaklanamıyorum.	1	0,65
Yavaş yazdığım için yetiştirememeye kaygısı yaşıyorum.	1	0,65
Her zaman yüksek puan alma peşindeyim.	1	0,65
	1	0,65
	1	0,65
Toplam	152	100,00

Çizelge 4.15 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin ,% 11,84'sı Sınav uygulaması güzel,% 6,58'si Sınav soruları ve sınav süresi ile ilgili hiçbir sorun göremiyorum,% 5,92'si Sorular fazlasıyla zor oluyor ve bu durum stres yaratıyor,% 5,26'sı Sınav sistemi normal, bazen iyi bazen kötü,% 5,26'sı Sınav sistemi çok kötü yetiştiremiyorum,% 5,26'sı Sınav unika üzerinden yapılıyor ancak okuldaki bilgisayarlar bunun için yeterli değil,% 5,26'sı Sınavlar unikadan yapıldığında teknik sorunlar yaşanıyor.,% 4,61'si Unika sistemi üzerinden çok fazla kopya çekiyor,% 4,61'si İnternet üzerinden sınava girmek zor oluyor,% 3,95'si Sınavlarda soruların zorluk seviyeleri tutarsız oluyor,% 3,95'si Sınav günleri ve sınav süreleri

uygun olmuyor,%3,95'siSınavlarda herhangi bir sorun yaşamıyorum,%3,95'siUygulama, internet ve süre konularında sıkıntılar oluyor,%3,29'siGözetmen hocalar çok kaba davranıyorlar,%3,29'siDil konusunda sıkıntı yaşıyorum,%3,29'siSınav süresince çok kaygı yaşıyorum ve sorulara odaklanamıyorum,%3,29'siSınavda sınıf çok kalabalık oluyor ve bu beni rahatsız ediyor,%2,63'siSınav esnasında sınav uygulaması hata veriyor.,%1,97'siYanlış cevap verdiğim soruların doğru cevaplarını öğrenemiyorum,%1,97'siSoruları anlamakta zorlanıyorum,%1,97'siSorular hatalı oluyor,%1,97'siAçık uçlu soruları cevaplandırırken zorlanıyorum,%1,32'siSınav uygulamasına, soruları büyültüp küçültebilme özelliğinin gelmesi gerekiyor,%1,32'siSüre yetersiz soruları yetiştiremiyoruz,%0,65'siSınav esnasında kendimi baskı altındaymış gibi hissettiğim için soruları yetiştiremiyorum,%0,65'siSoruların, sınıfta işlenen konular ile hiçbir alakası yok,%0,65'siSınav sorularında çok fazla yazım yanlışı oluyor ve bu yüzden soruya odaklanamıyorum,%0,65'siYavaş yazdığım için yetiştirememe kaygısı yaşıyorum,%0,65'siHer zaman yüksek puan alma peşindeyim.

Çizelge 4.16. Yabancı Uyruklu ÖğrencilerinTÖMER Eğitimi ile İlgili Görüşleri.

Görüşler	(n)	(%)
TÖMER eğitimini yeterli buluyorum, ihtiyacımı karşılıyor.	38	25
Yeterli değil.	26	17,11
Sadece TÖMER tek başına yeterli olmuyor. Aynı zamanda, internet ve uygulamalar üzerinden alıştırmaya yapmak gerekiyor.	23	15,13
Yetersiz.Çünkü dili geliştirmek için TÖMER'in yanında konuşmak, yazmak, kitap okumak gibi yöntemler de gerekmektedir.	12	7,89
TÖMER kursu süresi daha uzun olmalı.	10	6,58
Yeterli değil. Bu sebepten dolayı, dilimi geliştirmek için Türk arkadaşlarımla iletişim kurmaya çalışıyorum.	10	6,58
TÖMER'in olmasının faydaları da var ama konuşma, sohbet, iletişim kurma gibi etkinlikleri yetersiz.	8	5,26
Yeterli değil, çünkü kelimelerin tam anlamıyla anlaşılabilmesi için TÖMER kursundaki hocaların en az üç dil bilmeleri gerekiyor.	8	5,26
Yeterli değil. TÖMER kursuyla birlikte İngilizce kursu da almak gerekiyor.	5	3,29
Liseyi Türkiye'de okuduğum için Türkçem yeterli.	5	3,29
Yeterli değil. Uygulama yapılması gerekiyor.	4	2,63
Yeterli değildir. Çünkü TÖMER'de aldığımız Türkçe ile TÖMER dışındaki Türkçe aynı değil.	3	1,97
Toplam	152	100,00

Çizelge4.16 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin , 25%'sıTÖMER eğitimini yeterli buluyorum, ihtiyacımı karşılıyor,%17,11'sıYeterli değil,%15,13'sıSadece TÖMER tek başına yeterli olmuyor. Aynı zamanda, internet ve uygulamalar üzerinden alıştırmaya yapmak gerekiyor,%7,89'sıYetersiz. Çünkü dili geliştirmek için TÖMER'in yanında konuşmak, yazmak, kitap okumak gibi yöntemler de gerekmektedir,%6,58'sıTÖMER kursu süresi daha uzun olmalı,%6,58'sıYeterli değil. Bu sebepten dolayı, dilimi geliştirmek için Türk arkadaşlarımla iletişim kurmaya çalışıyorum,%5,26'sıTÖMER'in olmasının faydaları da var ama konuşma, sohbet, iletişim kurma gibi etkinlikleri yetersiz,%5,26'sıYeterli değil, çünkü kelimelerin tam anlamıyla anlaşılabilmesi için TÖMER kursundaki hocaların en az üç dil bilmeleri gerekiyor,%3,29'sıYeterli değil. TÖMER kursuyla birlikte İngilizce kursu da almak gerekiyor,%3,29'sıLiseyi Türkiye'de okuduğum için Türkçem yeterli,%2,63'sıYeterli değil. Uygulama yapılması gerekiyor,%1,97'sıYeterli değildir. Çünkü TÖMER'de aldığımız Türkçe ile TÖMER dışındaki Türkçe aynı değil.

4.3. FEN VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİNDE GÖREV YAPMAKTA OLAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERLE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Fen ve Mühendislik Fakültesinde görev yapmakta olan öğretim üyelerine yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadıkları problemler ve çözüm önerileri sorulduğunda verdikleri cevaplardan yola çıkılarak yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe ve İngilizcelerin yetersizliği nedeniyle kendilerini doğru ifade edemediklerini, öğrencilerin derslerde yeterince çaba göstermedikleri, derste anlamadıkları yerleri sormamak gibi problemler yaşadıkları belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim üyelerinin yabancı uyruklu öğrencilerle sınavlarda büyük sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda Karabük Üniversitesi'nde Fen ve Mühendislik Fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.17. Karabük Üniversitesi'nde Fen ve Mühendislik Fakültesinde Görev Yapan Öğretim Üyelerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yaşadıkları Sorunlar.

Sorunlar	(n)	(%)
Dil sorunu (Türkçe Yetersizliği)	9	42.86
Dil sorunu (İngilizce Yetersizliği)	4	19.04
Farklı kültür sebebiyle iletişimde yaşanan sorunlar	2	9.52
Sınavlardayazanan sorunlar	2	9.52
Dersler için yeterince çaba sarfetmemek	1	4.76
Temizlik sorunu	1	4.76
Koku sorunu	1	4.76
Vakitsiz iletişime geçmek	1	4.76
Toplam	21	100.00

Çizelge4.17 incelendiğinde Öğretim Üyelerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yaşadıkları Sorunlar,% 42.86'sıDil sorunu (Türkçe Yetersizliği) ,%19.04'sıDil sorunu (İngilizce Yetersizliği) ,%9.52'sıFarklı kültür sebebiyle iletişimde yaşanan sorunlar ,%9.52'sıSınavlarda yaşanan sorunlar,%4.76'sıDersler için yeterince çaba sarfetmemek ,%4.76'sıTemizlik sorunu ,%4.76'sıKoku sorunu ,%4.76'sıVakitsiz iletişime geçmek.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİ

Karabük Üniversitesi Fen ve Mühendislik Fakültelerinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin sözel ağırlıklı bölümlerdeki öğrenciler gibi en çok dil sorunu yaşadıkları ve iletişim sıkıntılarını çektikleri, derslerde zorlandıkları, burs miktarının yetmediği, sınavlarda sorun yaşamaları gibi konularda sıkıntılar yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Karabük Üniversitesi'nin, yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını anlayarak bu ihtiyaçları karşılamak için politikalar ve programlar geliştirmesi, öğrencilerin eğitim deneyimlerini ve başarılarını iyileştirebilir.

Benzer şekilde Levent, Öksüz Gül ve Aydemir'in (2021) yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sürecindeki problemlerini belirtmek amacıyla ortaya koydukları çalışmada da belirtildiği gibi, "Öğrencilerin eğitiminde karşılaştıkları problemlerin başında dil yetersizliği gelmektedir." ve "Öğrenciler, derslerde öğretim üyelerinin anlatma hızına yetişemediklerini, not alamadıklarını ve sınav sırasında soruları anlamakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir." ifadesini kullanmıştır. Levent, Öksüz Gül ve Aydemir'e göre yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenmeleri için adım atmak, dil kurslarının yaygınlaştırılması ve temel ihtiyaçlarının karşılaştırılması için maddi destek gerekmektedir [42]. Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş'ın (2016) çalışmalarında, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim görmekte oldukları okulda ve yöneticilerle yaptığı çalışmada öğretim üyeleri ve yöneticilerin yabancı uyruklu öğrencilerle yaşamada karşılaştıkları sorunun dil farklılığı olduğunu vurgulamışlardır [26]. Benzer şekilde bu araştırma bulgularına göre yabancı uyruklu öğrencilerin lise notlarına göre bölüme kabul edilmesi ve dil dersleri için yapılan sınavlara ilgi göstermeleri de önemlidir. Öğretim üyeleri, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için TÖMER kurslarını yeterli bir şekilde tamamlamaları gerektiğini de

belirtmektedirler ve öğretim üyelerinin önerileri doğrultusunda öğrencilerin dil yeterliliklerini arttırmaları ve Türk öğrencilerle daha fazla etkileşim kurmaları gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerin derslerine daha fazla önem vermeleri ve tutumlarını düzeltmeleri de önemlidir.

Savaşan ve Yardımcıoğlu, Beşel (2015)'e göre akademik sorunlar mülakatlarda da anket sonuçlarına benzer şekilde öğrencilerin en fazla belirttikleri sorun, öğrencilerin özellikle sözel dersleri anlamakta zorlanmalarıdır. Ayrıca öğrenciler yazılı sınavlarda da zorlandıklarını belirtmişlerdir [20]. Buna dayanarak bu çalışmada da yabancı uyruklu öğrenciler, daha çok sözel derslerde zorluk yaşadıklarını bildirmiştir. Sözel derslerin zorluk derecesi oldukça yüksektir ve bu yüksek oran yabancı öğrencilerin Türkçe sözel dersleri anlamakta zorlandıklarını göstermektedir. Diğer yandan yabancı uyruklu öğrenciler, sayısal derslerde derslerin hocaları tarafından iyi anlatılması nedeniyle zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırma Fen ve Mühendislik bölümlerindeki yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili olduğu için fen bilimleri öğrencileri için sözel derslerin zor olması doğaldır ve bu tür dersler olsa bile öğrencilerin içeriği anlamaları için dil açısından kolaylık sağlanması önerisinde bulunulmuştur. Sayısal derslere giren öğretim üyeleri, sayısal derslerdeki etkili anlatım yöntemlerini diğer derslerde de kullanarak tüm öğrencilerin anlama düzeyini arttırmalıdır.

Kurtça (2020)'nin daha önce yaptığı çalışmasında, yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki araştırma sonucunda öğrencilerin bazı dersleri anlamakta zorlandıkları belirtilmiştir. Özellikle yeni gelen öğrencilerin, uluslararası öğrencilerle ilgili ofis, kurum ve dernekler hakkında fazla bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır [41]. Benzer şekilde bu çalışma sonucunda da yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları zorluklar hakkında büyük kısmının dil sorunları yaşadığını belirtmeleri ve belirli konuların veya çalışılacak içeriğin uygulanabilir olmadığını düşünmeleri olarak tespit edilmiştir. Bu açıdan öğretim üyeleri ve yabancı uyruklu öğrencilerin arasındaki iletişimi geliştirmek için dile dikkat etmek, başarılı iletişim kurmayı bilmek ve doğru iletişim yöntemini seçmek ile yabancı öğrencileri daha iyi anlama ve onlarla iletişim kurma becerisini sağlamak mümkün olabilir.

Pirliyev (2010), çalışmasında kültürel etkinlik önerisinde bulunmuştur. Yabancı öğrenciler yaklaşık 30 farklı ülke ve kültürden gelmektedir. Onlara kültürel ve ulusal zenginliklerini sergileme fırsatı verilmesi yabancı uyruklu öğrencileri memnun edeceği gibi yerli öğrencilerin de bu kültürel zenginliklerden faydalanmalarını sağlayacaktır. Bu etkinliklerde yabancı uyruklu öğrenciler kültürel zenginlikleri paylaşmanın yanı sıra yerli öğrencilerle dostluk kurma fırsatı da bulacaklardır [49]. Elde edilen bulgulara göre yabancı uyruklu öğrencilerin herhangi bir çalışma faaliyetlerine katılmadıkları ve öğrenciler için özel bilimsel etkinliklerin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yavuz ve Akagündüz (2004)'ün çalışmalarına göre öğrencilerin eğitim ve öğretim süresince öne çıkmaları gerekmekte olan önemli değerlendirme sınav süreçleridir. Sınav kaygısı, bir değerlendirme sırasında hissedilen, kişinin bireysel performansını sergilemesinin önünde engel oluşturacak boyutta stres oluşturan, rahatsız edici bir duygudur [50]. Sarıkaya ve Gemalmaz (2021)'a göre ise bu süreçte nerede ise birçok kişi stres ve kaygı durumunu rastlamıştır [51]. Köknel, (2002)'in çalışmasındaki sonuca benzer olarak bu çalışmada da yabancı uyruklu öğrencilerin sınav esnasındaki yaşadığı kaygının sebebi olarak sınav süresince soruları yetiştirememekten korkmak olmuştur. Ayrıca öğrenciler, sınav süresinin bazen yetersiz olduğunu ve soruları yetiştiremediklerini belirtmiştir. Benzer şekilde öğrenciler, sınavlardaki soru düzeyinin sınav günlerine ve sınav sürelerine uygun olmadığından da şikâyet etmektedir. Bu durum, özellikle zor sınavlarda öğrencilerin zaman yönetimi konusunda zorlanmasına neden olmaktadır. Buna göre üniversite, sınav saatlerinin ve günlerinin uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde araştırma ve değerlendirme yapmalı ve gerektiğinde esneklik göstermelidir. Sınav sorularının dil ve içerik açısından açık ve anlaşılır olması, yabancı uyruklu öğrencilerin sınavlardaki performansını arttırabileceği de öneriler arasında belirtilmiştir [52].

Bulgular kısmındaki sonuçlarda katılımcılara göre yabancı uyruklu öğrenciler, herhangi bir burs almadığı için bu konuda bir fikirleri olmadığını belirtmiştir. Bu doğrultuda öğrencilere sunulan burs ve mali destek imkânlarını daha iyi tanıtmak gerekmektedir. Ayrıca burs gereklilikleri de belirtilerek yabancı öğrencilere finansal tavsiye ve rehberlik sağlanması büyük önem taşımaktadır. Benzer olarak Özoğlu

vd., (2012) tarafından yapılan çalışmada 2010-2011 yılında, Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrencilerin %24'ünün devlet burslusu; %13'ünün hükümet burslusu olduğu, ayrıca vakıfların da burs sağladığı belirtilmiştir [17].

Çalışmamızda Fen ve Mühendislik Fakültesinde görev yapmakta olan öğretim üyelerine “Karabük Üniversitesi'nde Fen ve Mühendislik Fakültesindeki öğretim üyelerinin yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadıkları sorunlar ve önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri ifadelerden çıkan sonuca göre onlarda en büyük sorunun dil eksikliğinden kaynaklanan iletişim yetersizliği olduğunu belirtmişlerdir.

Benzer şekilde Kaya ve Ok'un (2021) çalışmasında Fen Bilgisi ve Matematik öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrenciler hakkında sosyal ilişkilerde zayıflık, sözlü iletişimde yetersizlik öğrenme ortamından kopukluk gibi dil ve iletişimde uyum sorunları yaşandığını; dersi anlama noktasında ise okuma yazmada problemlerin olması, öğretim ortamının gerisinde kalınması ve ödev yapmada yaşanan sorunlar gibi akademik uyum sorunları ile karşılaştığını belirtmiştir [43]. Bu çalışmaya göre de yabancı uyruklu öğrenciler, sınıf dışında hocalarıyla kurdukları etkileşim türü analizinde, sınıf dışında hiçbir etkileşimde bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmamamızdaki bulgular doğrultusunda matematik dersinde başarısız olan yabancı öğrencilerin çoğunun matematik dersini sevmeyişi veya hocayı anlamakta zorlandığı anlamına gelmektedir ki bu sayı oldukça azdır. Ayrıca öğrencilerin sadece az bir kısmı fazla çalışmadığı için zorlandıkları belirtmişlerdir. Bir öğrenci ise Türkçe yetersizliği nedeniyle matematik dersini anlayamadığını belirtmiştir. Bu durumu yalnızca bir örnek teşkil ettiğinden böyle bir sonucun genellemesini yapmak mümkün değildir.

Sonuç olarak Fen ve Mühendislik Fakültesinde yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı bazı zorluklar tespit edilmiştir. Bu zorlukların çözümü için aşağıdaki adımlar atılabilir:

Mühendislik ve Fen Fakültelerinde yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmek için aşağıdaki adımlar atılabilir:

1. Türkçe kursu yabancı öğrenciler için ilgi çekici ve çalışmaya motive edici olmalıdır. Aksi takdirde ders angarya olur ve öğrenci motivasyonu düşer. TÖMER şubeleri de bu sorunla ilgilenip öğrencilerin motivasyonunu arttırmaya çalışmalıdır.
2. Öğretim üyeleri ve yabancı uyruklu öğrencilerin arasındaki iletişimi geliştirmek için dikkat etmek, başarılı şekilde iletişim kurmayı bilmek ve doğru iletişim yöntemini seçmek, yabancı öğrencileri daha iyi anlama ve onlarla iletişim kurma becerilerini arttırabilir.
3. Üniversite akademik konuların içeriklerini analiz edebilmek için konuların içeriklerine dikkat etmeli ve çözüm üretmeli. Belli konu veya içeriklerde sorun varsa bu konuları gözden geçirmeyi veya alternatif içerikler sunmayı düşünmelidir.
4. Üniversite, uluslararası öğrencilere sunulan burs ve mali destek imkânlarını daha iyi tanıtmak için etkinlikler ve kampanyalar düzenlemelidir. Ayrıca burs gerekliliklerini belirtmeli ve yabancı öğrencilere finansal tavsiye ve rehberlik sağlamalıdır.
5. Araştırma Fen ve Mühendislik bölümlerindeki yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili olduğu için fen bilimleri öğrencileri için sözlü derslerin zor olması doğaldır ve bu tür dersler olsa bile öğrencilerin içeriği anlamaları için dil açısından kolay olması gerekir.
6. Sayısal dersler öğretim üyeleri, sayısal derslerdeki etkili anlatım yöntemlerini diğer derslerde de kullanarak tüm öğrencilerin anlama düzeyini arttırmalıdır.
7. Üniversite, yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal etkileşimlerini arttırmak ve arkadaşlık bağlarını güçlendirmek için çeşitli sosyal etkinlikler ve kulüpler düzenlemelidir.
8. Üniversite, sınav saatlerinin ve sınav günlerinin uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olduğunu doğrulamak ve gerektiğinde esneklik sağlamak için araştırma ve değerlendirme yapmalı ve gerektiğinde esneklik göstermelidir.
9. Sınav sorularının dil ve içerik açısından açık ve anlaşılır olması, yabancı uyruklu öğrencilerin sınavlardaki performansını arttırabilir.

Bu öneriler, yabancı uyruklu öğrencilerin Fen ve Mühendislik Fakültesinde karşılaştıkları sorunları azaltmak ve akademik başarılarını desteklemek için bilimsel araştırmaların temeline alınmasına dayanmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 26-39.
2. Akpınar, T., & Küçüköksel, N. Ç. Dünya’da ve Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliği ve ülkelere Katkıları.
3. Kalkınma Araştırmaları Merkezi, (2015). Yükseköğretimin uluslararasılaşması çerçevesinde Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için çekim merkezi haline getirilmesi. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.
4. Musaoğlu, B. N. (2016). Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci
5. Zerengök, D. (2016). Uluslararası öğrencilerin; serbest zaman etkinliklerine aktif katılımları yoluyla sosyal uyumlarının analizi: celal Bayar Üniversitesi örneği. Yüksek lisans tezi. Celal Bayar Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü, Manisa
6. Wickens, C. M., & Sandlin, J. A. (2007). Literacy for what? Literacy for whom? The politics of literacy education and neocolonialism in UNESCO-and World Bank–sponsored literacy programs. Adult Education Quarterly, 57(4), 275-292
7. Güneş, İ. (2016). Türkiye’ye yükseköğretim için gelen uluslararası öğrencilerin İstanbul algısı. Yüksek lisans tezi. Sosyal bilimler enstitüsü, İstanbul araştırmaları anabilim dalı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
8. Uçar, M. S., Yıldırım, N. H., & Güngör, A. Afrika kökenli uluslararası Lisans Öğrencilerinin Problem Alanları ve Başa Çıkma Yöntemlerinin araştırılması: düzce Üniversitesi örneği. Düzce Üniversitesi sosyal bilimler dergisi, 12(2), 654-672
9. UNESCO, “GLOBAL EDUCATION MONITORING REPORT”, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>, (2020).
10. Sağıroğlu, A. Z. “Dünyada Ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Trendleri”, **Uluslararası Öğrensi Sempozyumu**, Ankara, 33-43, (2015).
11. Işıker, Y., & Ateş, S. (2022). Suriyeli Öğrencilerin Ebeveynlerinin Çocuklarının Eğitimlerine İlişkin Görüşleri. Uluslararası Göç ve Yükseköğretimde Göçmenler Kongresi.

12. Gündüz, E., Yılmaz, M., & Çimen, O. (2016). MEB ortaöğretim 10. sınıf biyoloji ders kitabının bilimsel içerik bakımından incelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2).
13. Ghanbary, R. (2017). Hacettepe üniversitesinde eğitim gören uluslararası öğrencilerin profili, ihtiyaçları ve sorunları..20-21
14. 20Karabük (2023).2022 Yılı İdare Faaliyet Raporu Karabük 186-63
15. Başaran Alagöz, S., & Geçkil, T. (2017). Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Sorunlarının İncelenmesi: Konya İli Örneği.6-7
16. Nar, B. (2008). Göçün eğitime ve eğitim yönetimine etkileri: Dilovası Örneği (Doctoral dissertation, Sakarya Üniversitesi (Türkiye)).
17. Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2012). Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler. SETA Yayınları, Ankara
18. Şahin, M., & Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Milli Eğitim Dergisi, 44(204), 88-113.
19. Bozan, İ. (2014). Türkiye’de İç Göç Hareketleri ve Göçün Eğitim Üzerindeki Etkisi: Bir Durum Çalışması.
20. Savaşan, F., Yardımcıoğlu, F., & Beşel, F. (2015). Yabancı Uyruklu Lisans ve Lisansüstü Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Problemleri: Sakarya Üniversitesi Örneği. Uluslararası Öğrenci Sempozyumu, 6(8), 203-254.
21. Kaştan, Y. (2015). Türkiye’de Göç Yaşamış Çocukların Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Problemler. Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi. 2 (4), 2015-229.
22. Güngör F. (2015). Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Eğitim Öğretiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
23. Yiğit, T. (2015). Uygulamalar ve Sorunlar Bağlamında Türkiye’de Sığınmacı Çocukların Eğitimi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırşehir.
24. Duygu, H. (2016). Alanya örneğinde yabancı uyruklu ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bolu.
25. Özdemir, Ç. (2016). Sivas ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul iklimine etkisine ilişkin görüşlerin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sivas.

26. Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25(1), 208-229.
27. Şensin, C. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Suriye'den göçle gelen öğrencilerin eğitimlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bursa.
28. Levent, F. ve Çayak, S. (2017). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(27), 21-46.
29. Turan, M. ve Polat, F. (2017). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. Qualitative Studies, 12 (4), 31-60.
30. Delen, A. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu ilkokullarda istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
31. Emiroğlu Erol, S. (2018). Suriyeli sığınmacı çocukların eğitimi ve sorunları. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
32. Sadllah Al-Mashhadani, T. K. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecinde karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
33. Solak E. ve Çelik, S. (2018). Türkiye'de eğitim gören mülteci öğrencilerin dilsel sorunlarının incelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(57), 424-432.
34. Zayımoğlu Öztürk, F. (2018) Mülteci öğrencilere sunulan eğitim-öğretim hizmetinin sosyal bilgiler öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi AJESI – Anadolu Journal of Educational Sciences International, 8(1) 52-79.
35. Kocabıyık, O. O., Bacıoğlu, S. D., & Güvendir, M. A. (2019). The problems of international students studying in higher education Yükseköğretimde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları. Journal of Human Sciences, 16(2), 561-581.
36. Taylan, Ş. (2019). Sakarya Üniversitesindeki uluslararası öğrencilerin sorunları (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
37. Akgedik, M. (2019). Uluslararası öğrencilerin uyum yıllarındaki deneyimleri, sorunları ve çözüm önerileri (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
38. Karaköse, Saliha. Uluslararası öğrencilerin öğrencilik deneyimleri. MS thesis. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

39. Topal, F., & Tauscher, S. (2020). Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine inceleme. *Akademik incelemeler dergisi*.15(1), 309-344.
40. Garba, M. G. İ., & Alacapinar, F. G. (2020). Üniversitede eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri: Necmettin Erbakan Üniversitesi örneği. *Pearson journal*, 5(6), 181-200.
41. Kurtça, B. (2020). Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-ekonomik sorunları ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi edebiyat fakültesi dergisi*, 5(1), 113-126.
42. Levent, F., Gül, F. Ö., & Aydemir, T. (2021). Suriyeli Üniversite öğrencilerinin Türkiye'de Üniversite deneyimleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 807-835.
43. Kaya, D., & Ok, G. (2021). Problems encountered by mathematics and science teachers in classrooms where Syrian students under temporary protection status are educated and suggestions for solution.
44. Çepni, S., "Fen alanları öğretim elemanlarının sınav sorularının bilişsel düzeylerinin analizi", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(1), 65–84(2003).
45. Chmiliar, L., "Improving learning outcomes: the iPad and preschool children with disabilities", *Frontiers in psychology*, 8, 660(2017).
46. Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle Creek, NJ: Pearson Education.
47. Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., "Örnekleme yöntemleri" (2012)
48. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
49. Pirliyev, N. (2010). *Yapısal eşitlik modelleri ile yabancı uyruklu öğrencilerin uyumu üzerine bir analiz* (Doctoral dissertation, Bursa Uludağ University (Turkey)).
50. Yavuz, Ç., & Akagündüz, N. (2004). *Çocuk olmak*. İstanbul: Ümraniye Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Yayınları.
51. Sarıkaya, S., & Gemalmaz, A. (2021). Sınav kaygısını etkileyen faktörler. *Jour Turk Fam Phy*, 12(2), 99-107.
52. Köknel, Ö. (2002). Modern Psikofarmakolojinin Ellinci Yılında Türkiye'de ve Dünyada Psikofarmakoloji ve Psikofarmakolojik Araştırma Firmalarının Tarihçesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 12, 201-210.

ÖZGEÇMİŞ

Forat Hekmat Muhammed Saeed ALFARIS, ilkokul, ortaokul ve lise eğitimini Musul'a bağlı Telafer ilçesinde tamamlamış. 2020 yılında Musul Üniversitesi Matematik Öğretmenliği'nden mezun olmuş ve 2021 yılında Karabük Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başlamıştır.